

**VLADIMIR KIRDA
BOLHORVES**

**OSVITNI
PRINCIPI
HEUTERANIZMA**

Vladimir Kirda Bolhorves

Heuteranističko-beletrističko-hibridni venac

SNEVAJUĆI ZVEZDU HEUTERANIJE

OSVITNI PRINCIPI HEUTERANIZMA

prva varijanta radne verzije

kranskog toma celokupnog venca

Na naslovnoj korici
Zastava svetskog
heuteranističkog pokreta

Dizajn naslovne korice
Vladimir Kirda Bolhorves,
uz pomoć fotošop operativca

Vladimir Kirda Bolhorves

heuteranističko-beletrističko-hibridni venac

**SNEVAJUĆI ZVEZDU
HEUTERANIJE**

**prva varijanta radne verzije
krunskog toma celokupnog venca**

**OSVITNI PRINCIPI
HEUTERANIZMA**

Novi Sad, 2025.

OSVITNI PRINCIPI HEUTERANIZMA

I

INICIJALNI PRINCIP

Univerzum, ili kosmos,
sačinjen je od bezbroj fenomena,
a svi oni svrstani su u tri osnovne
komponente, supstance ili suštine:
živu umnu, živu neumnu,
i neživu.

Potonja komponenta
kvantitativno je mnogo veća
od prve dve, ali su čoveku te dve žive
supstance ipak bitnije, ili bar
zanimljivije, od nežive.

Navedena tri ovaploćenja
bitka vasiona, kosmičkog beskraj
ili univerzuma, tako su važna za sagledavanje
svega što postoji, prevashodno za sagledavanje
značaja postojanja Mentalnog Gospodara Zemlje,
da je potrebno, nakon prvog uvoda, poseban
odeljak Osvitnih principa heuteranizma
posvetiti osvetljavanju tih bitaka.
Naročito dvaju ovaploćenja
živog bitka kosmosa.

2. ŽIV I NEŽIV BITAK UNIVERZUMA

U živom bitku kosmičnog beskrajā
vrhunac čini um visokointeligentnih bića.
A um poseduje samo Mentalni Gospodar Zemlje,
ili, najjednostavnije rečeno, Čovek.
Postoji, doduše, pretpostavka – u velikoj meri
opravdana – da visokointeligentnih bića
ima i u drugim planetarnim sistemima,
a pogotovo u drugim galaksijama.
Njima, njihovim nivoima inteligencije,
njihovim društvenim i tehničkim tekovinama
zaokupljeni su mnogi radoznali Zemljani.
U prvom redu kosmolozi, astronomi i astrofizičari.
Na svoj način su, ponajviše vlastitom maštom,
u njih zagledani i pisci takozvane naučne fantastike.
Ostali pak radoznalci zaokupljeni vanzemaljcima
obično se, u velikoj većini normalnih ljudi,
smatraju ekscentricima, ili čak mentalno
poremećenim spodobama.

Vanzemaljci, ako i postoje,
tako su daleko od Zemlje da verovatno
nikada neće stupiti u kontakt s našom civilizacijom,
govori velika većina ljudi normalnog razuma.
Čak i ako bi, dodaju, takav kontakt
bio ostvaren, šta će čovečanstvu mali zeleni,
krupni žuti ili vrlo krupni plavi stvorovi?
Čovek, naglašavaju skeptici, prožet mnogim
manama, i tek ponekom pozitivnom osobinom,
nije u stanju da ostvari normalan, razuman,
harmoničan suživot ni sa bićima
srodnim sebi – kako bi onda mogao
da ga ostvari sa vanzemaljcima?

Na Životodavnoj planeti egzistiraju,
osim čoveka, na kopnu, u vodi i u vazduhu,
i druga živa bića: biljke, krupne i sitne životinje,
insekti i mikrobi. No svest biljaka ne postoji,
a svest i razum ostalih živih bića su, naročito
u poređenju sa čovekovom umnošću,
tako ništavna njihova obeležja
da se mogu zanemariti.

Glavni nosilac umnosti,
kao vrhunca živog bitka,
ili fenomena, u univerzumu,
po rezonovanju teista je samo Bog.
Po rezonovanju ateista, nosilac umnosti
u Sunčevom sistemu je samo Čovek. Bez Boga.
A da li u drugim, od Sunčevog sistema manje ili više
udaljenim planetarnim sistemima, i u drugim,
ekspertima još manje poznatim galaksijama,
postoje bića koja su nosioci umnosti, kao vrhunskog
ovaploćenja živog bitka univerzuma – nad tim
pitanjem glave razbijaju kosmolozi,
astronomi, astrofizičari, maštari
i njima slične zamlate.

Verovanja pripadnikâ
pojedinih religija predstavljaju
ljudsku dušu kao nematerijalnu supstancu,
koja se rađa u trenutku rađanja tela,
a postoji i nakon fizičkog raspada istog,
sve dok Bog želi da ona postoji.
To je, vele tvrdi ateisti, pogrešno
uverenje. Nematerijalna supstanca
svake individue, njena svest,
nestaje u trenutku raspada
njenog tela.

Ateisti najzanimljivijim
bitkom univerzuma smatraju
svest čoveka i drugih živih tvorevina.

Sve ostalo što sačinjava vasionu,
kao ukupnost sadržaja vremena i prostora,
ili kosmički beskraj: razne oblike materije,
energije, i antimaterije, i takozvane crne rupe,
i strune, i čitav niz drugih kosmoloških
konkretnih i apstraktnih fenomena
i pojmova – umni ljudi vide
kao mrtav bitak univerzuma.

Ti fenomeni se, s obzirom na svoje
gigantske vremenske i prostorne dimenzije,
i na svoj uticaj na zbivanja u kosmičkom beskraju,
mogu smatrati veoma velikim i važnim.

Ali oni, gledano sa stanovišta
čovekovog poimanja postojanja
svega što sačinjava ukupnu stvarnost,
nisu živ bitak univerzuma.

Kako je, kada, i zašto taj bitak,
gotovo u svakom pogledu neizmeran,
i neshvatljiv, nastao, zašto danas postoji,
i dokle će postojati? pitaju se,
već stolecima, i teisti,
i ateisti i agnosticici.

Ovde će najpre biti
rečeno da će među heuteranistima,
po svoj prilici, retki biti oni koji će smatrati
da će pre ili kasnije doći čudesno vreme, kad će um
Mentalnog Gospodara Zemlje biti u stanju
da u potpunosti shvati kako je, kada, i zašto
univerzum nastao, zašto i danas
postoji, i dokle će postojati.

Teisti su uvereni
da sve što postoji proizilazi iz Boga,
i da od Njega zavisi.
Ateisti pak smatraju
da je Bog produkt čovekove
želje i mašte.

Pošto heuteranizam u javnosti
nije vidljiv od prvog dana trećeg milenijuma,
na ovom mestu treba napomenuti da se on
formalno rađa, odnosno, gledano iz budućih
vremena, da se rodio tokom treće decenije
trećeg milenijuma hrišćanske ere.

O najrelevantnijoj tekovini
današnjeg čovečanstva – heuteranističkoj
filozofiji, ideologiji i akciji – detaljno će se
govoriti u Osvitnim principima heuteranizma.
Na početku valja reći (dok smo u drugom
delu uvoda u glavninu razmatranja
krucijalnog trodelnog fenomena)
da čovek sebi, zamišljen nad prošlošću,
sadašnjošću i budućnošću sveta,
nad svojom suštinom i sudbinom,
postavlja bezbroj pitanja.
Tri su najteža. Zato uz njih ne idu
decidirani odgovori.

Prvo je vezano
za nastanak i strukturu svemira
(sa Bogom, kao sveopštim, svemogućim
tvorcem-i-upraviteljem, ili bez Njega),
drugo za beskonačnost vremena i prostora,
treće za smisao postojanja univerzuma
i samog ljudskog bića.

3. NASTANAK I STRUKTURA SVEMIRA

Mnogi proučavaoci
najsloženije problematike,
kako oni koji smatraju da njeno poimanje
i odgonetanje prevazilazi sposobnosti
ljudskog uma, tako i oni koji veruju
u čovekove izuzetne, takoreći neograničene
umstvene sposobnosti, prihvatili su hipotezu
da je svemir nastao putem Velikog praska,
koji se dogodio pre 13,7 milijardi godina.
Besmisleni su pojmovi vremena i prostora,
kao i pojmovi materije i energije,
pre početka postojanja vasiona,
tvrde astrofizičari, i njima srodni znalci,
skloni konstruisanju neobičnih
hipoteza i teorija.

Vasiona (sačinjena od obične,
normalne, vidljive, i nereflektujuće,
tamne, prozirne, nevidljive materije)
pulsira, smatraju neki od tih eksperata.
Sada se, pod dejstvom neizmerne
centrifugalne sile proizašle iz Velikog praska,
širi, te ima prečnik koji se meri milijardama
svetlosnih godina, a jednom će, kad sila
Velikog praska bude toliko oslabila da će biti
manja od sile gravitacije, početi da se skuplja.
To će skupljanje trajati dok se sva nebeska tela
ne budu svela na tačku infinitezimalnih dimenzija,
neopisivo velike gustine i težine. Potom će
uslediti novi Veliki prasak,
i novo širenje.

Neki astrofizičari, i ini proučavaoci
čudesne, čudovišne problematike,
tvrde da vasiona, zapravo, ne pulsira,
nego da se širi, i da će se uvek širiti, jer njena
ukupna masa nije dovoljna da bi gravitaciona sila,
koja na okupu drži svu materiju kosmosa,
nadvladala silu Primarne eksplozije.
Prema tome, pretpostavljaju autori
navedene hipoteze, dogodio se
samo jedan Veliki prasak,
samo jedan početak svemira.

Nisu sasvim retki naučnici
koji iskazuju skepsu, ili čak podsmech
prema hipotezi da je univerzum
rođen putem Velikog praska.
Neverovatnost priče o nastanku
svemira iz jedne tačke, iz koncentrata
infinitezimalnih dimenzija,
dodaju ateisti među ovim skepticima,
blizu je neverovatnosti trućanja
o postojanju, sveprisutnosti
i svemogućnosti Boga.

Zacelo je najlogičniji
zaključak da čovek ne poseduje
ni adekvatne instrumente, ni podatke,
ni znanja, zasad ni um koji bi bio u stanju
da odgonetne najzamršenije zagonetke.
No on će, subjektivan, nesmiren i radoznao,
kakav je, te zagonetke odgonetati
do svog poslednjeg dana. Verovatno
neće uspeti, ali njegova težnja
zaslužuje poštovanje,
ili bar simpatiju.

Astrofizičari će, dakle, i dalje otkrivati zvezdane i galaktičke sisteme, shvatljive im, polushvatljive i potpuno neshvatljive kosmičke fenomene, i dalje će stvarati razne hipoteze i teorije, i dalje će obogaćivati cehovsku ionako već složenu terminologiju, a ljudima bez ekspertskih znanja će i dalje ličiti na ćorave kokoške, koje u dvorišu punom svakojakog semena i smeća pokušavaju da ključnu pokojicu žuđeno zrno.

Opservatori univerzuma dosad su utvrdili da je ukupna tvorevina Svevišnjeg, ili, u izražavanju ateista, Nepojamnog, sačinjena od materije, antimaterije i energije. Ta tri osnovna elementa mikro i makro sveta menjaju oblike postojanja. (Navedene činjenice prevazilaze znanja tvorca heuteranizma, te on ovde iznosi svoj uprošćen pogled na složene fenomene. Nedvojbena njihova objašnjenja možda će jednom biti u stanju da daju samo eksperti.)

Materija je opipljiv skup čestica mase, a ovaploćuje se u neorganskim i organskim oblicima. Antimaterija je negacija i gutač materije. Energija je mogućnost da se izvrši bilo kakva aktivnost, promena, a ovaploćuje se u kinetičkim, toplotnim, električnim i inim oblicima.

Odgonetanje prve od tri najveće zagonetke nad koje se čovek nadnosi je veoma složeno. Pripada mu i pomno istraživanje odnosa neorganske i organske, nežive i žive materije.

Naučnici su razotkrili proces nastanka žive materije iz nežive. Razotkrili su ne samo funkcionisanje telesne supstance živih bića nego i funkcionisanje svesti kod bića koja svest poseduju. Odavno se zna da je ona kod ljudi razvijena, umom obogaćena, a kod životinja nerazvijena. Kod mikroorganizama, i biljaka, ne postoji.

Bića bez svesti ne poimaju vlastite potrebe. Bića kržljave svesti, životinje, imaju mala, elementarna htenja (preživeti od trenutka do trenutka), i malu moć uticaja na okolinu. Bića razvijene svesti, i umnosti, ljudi, imaju svakovrsna htenja i, u koordinatama vlastitog, zemaljskog sveta, veliku moć uticaja na užu, širu i najširu okolinu. Mentalno Najrazvijeniji Moćnik zna, zahvaljujući usavršenoj svesti, koja vrhuni u jedinstvenoj umnosti, da je on, u razmerama širim od svog, zemaljskog sveta, nemoćniji od najsitnijeg mikroba.

4. BESKONAČNOST VREMENA I PROSTORA

U razmatranju ove zagonetke
uočljiva su dva shvatanja
naučnika, mislilaca uopšte, i laika.

Prema prvom,
navedene dve beskonačnosti
nisu vezane za vreme nastanka
vasione, i za dimenzije iste, jer je
prva beskonačnost postojala i pre nastanka
vasione, a druga se prostire i izvan nje.

Prema drugom shvatanju,
obe beskonačnosti vezane su za vasionu.
Vreme je počelo da teče u trenutku
Velikog praska, i teći će večito.
Prostor je počeo da se uvećava
u trenutku Velikog praska,
i uvećavaće se, kao i vasiona,
koja ga ispunjava,
beskonačno.

U kategoriju onih
što smatraju da je vreme
teklo uvek, pa i pre Velikog praska,
da prostor postoji i izvan granica vasiona,
spadaju, pored pojedinih ateista,
zacelo i svi prostodušni teisti.
Razlika između ove dve goleme grupacije
jeste u tome što ateisti beskonačnost
vremena i prostora sagledavaju bez Boga,
dok su teisti uvereni da Bog postoji
oduvek i svuda. On je sjevremen,
sveprisutan i svemoguć.

I oni koji smatraju
da dve beskonačnosti
nisu vezane za postojanje vasione,
i oni koji smatraju da su te dve beskonačnosti
vezane za postojanje vasione,
govore da pouzdano znaju samo to
da su, u poređenju sa pitanjima
i odgovorima vezanim za
(problem iz prethodnog odeljka,
nastanak i strukturu svemira,
te za problem iz ovog odeljka)
beskonačnost vremena i prostora,
sitnice sva druga pitanja
i svi drugi odgovori.

Sa stanovišta
vremenske komponente
najveće zagonetke, nevažno je, recimo,
da li su Sunce, i planete oko njega,
uključujući i Zemlju, nastali pre
4,5, 4,6 ili 4,7 milijardi godina.

U beskonačnosti vremena
i kvintilion kvintiliona godina je
samo puki treptaj.

Sa stanovišta
prostorne komponente
najveće zagonetke, nevažno je
koliko se milijardi svetlosnih godina
složilo, na bezbroj pravaca, u dužine koje,
kao klupko dvosmernih strela, formiraju
jedva zamislive dimenzije vasione.

U beskonačnosti prostora
i kvintilion kvintiliona
svetlosnih godina je
samo puki pomicaj.

5. RASPROSTRANJEN POGLED NA PROLAZNOST

Kad bi čovek, ovakav kakav je,
sposoban da sagledava svoju sićušnost
u beskonačnosti vremena i prostora,
svoja ograničenja u iznalaženju odgovora
na pitanje vezano za smisao postojanja
univerzuma, i vlastite vrste,
kad bi čovek sve o čemu mozga
posmatrao isključivo sa stanovišta
vremenskog i prostornog beskrajaja,
bio bi stalno prožet očajanjem, ili bar
depresijom, svešću o svojoj ništavnosti,
o besmislenosti, nepodnošljivosti
vlastite egzistencije.

Doduše, sagledavanje
vlastite sićušnosti i prolaznosti
nekim ljudima dobro dođe.
Nesrećnici, za razliku od srećnika,
Smrt vide kao Najvećeg Pravednika,
što za večna vremena potire anomalije
kojima je gotovo uvek i svuda prožet
trenutak zvan zemaljski život.
Mnogi među onima koji su,
po vlastitom uverenju (obično
zasnovanom na bolnom iskustvu),
od života dobili manje nego neki drugi,
to jest manje no što su želeli, utehu
nalaze u pomisli da je kratkotrajna
sreća onih koji su ugrabili više,
da se na kraju sve izjednačava
u tami večnog ništavila.

Istini za volju,
u smrti individue
najvećeg pravednika
vide samo ogorčeni ateisti.
Teiste jad ne ogorčava, jer oni
Najvećeg Pravednika vide u Bogu.
No iskrenih teista, očišćenih od sumnje,
u današnjem svetu, bar onom relevantnom,
kulturnom, visokocivilizovanom, nema mnogo.
Jer u njemu, u eliti čovečanstva, nema mnogo
naivnih, neobrazovanih, zatucanih ljudi.
Većina suštinski umnih uverena je
da se smrt ne može prevladati
nikakvom spekulacijom,
imaginacijom, verom.

Preteške probleme
ljudsko biće sebi olakšava
tako što postojanje vlastite vrste
i celokupnog živog sveta na Zemlji
ne posmatra isključivo sa stanovišta
vremenskog i prostornog beskrajaja.
Štaviše, ono retko, i ne preko svih subjekata
čovečanstva, već samo preko izuzetnih mislilaca,
sebe samog i sav zemaljski svet posmatra
sa stanovišta vremenskog i prostornog beskrajaja.
Obične ljudske jedinice, i mase, pod uticajem
pretežno egocentričnih emocija, shvatanja,
želja, sklonosti, interesa, ciljeva, stavova,
i drugih individualnih i grupnih osobina,
pa i svakojakih spoljašnjih faktora,
nastoje da svoj zemaljski život
prožive onako kako im,
onakvim kakve su,
najviše odgovara.

6. SMISAO POSTOJANJA UNIVERZUMA I ČOVEKA

I nad ovu zagonetku se odavno
nadnose i teisti, i agnostici i ateisti.
Uz dvodelno pitanje neka ide
dvodelno odgonetanje.

Ako prvi deo odgovora
podrazumeva objašnjenje zašto je
univerzum stvoren, i zašto postoji,
teisti kažu da ga je stvorio Svevišnji.
On sigurno zna kada, kako i zašto.
Teisti to ne znaju, ali su, s druge strane,
uvereni da Njega ništa nije stvorilo.
On postoji oduvek, i uvek će postojati.
Ateistima je ova tvrdnja smešna.
Oni smatraju da je Nepostojećeg stvorio
čovjek, u drevna vremena, izmišljajući bajke,
u nastojanju da, naivan, neobrazovan, priglup,
zadovolji žudnju za ugodnim i večnim životom.
Što se univerzuma tiče, ljudi pojma nemaju,
tvrde racionalni ateisti, kada je on, kako,
i zbog čega stvoren, i zašto postoji.
Nijedan čovek ne zna da li postoji nešto
što je stvorilo univerzum, i što njime upravlja.
Niko ne može reći da li to Nešto, ili Ništa,
koje jedni nazivaju Vrhovnim Principom,
drugi Proviđenjem, treći Apsolutom,
četvrti Sveznajućim-i-Svemogućim,
peti Nedosežnim Tvorcem-i-Upraviteljem,
ima ikakve sličnosti s religijskim Bogom,
ili s bilo kojim drugim produktom
ljudske misli, fantazije, vere.

U rešavanju drugog dela
problema naznačenog u ovom odeljku
treba odgovoriti na pitanje: Šta je smisao
čovekovog života, i kako se on ostvaruje?
Potpun, neoboriv odgovor ni tu nisu u stanju
dati ni teisti ni ateisti. Odgovor ipak uporno
traže i jedni i drugi. (Agnostici obično
nisu u stanju dati odgovor ni na jedno
krucijalno pitanje, pa će i ovde
biti preskočeni.)

Mnoga mozgala, kako ona
koja Boga veličaju, tako i ona koja ga
nepokolebljivo negiraju, prihvataju iskaz:
Pod smislom čovekovog života podrazumeva se
glavni cilj koji vidi, doslovno ili u mašti,
velika većina ljudi. Naime, gotovo sva ljudska bića,
kako prosečna, tako i potprosečna i natprosečna,
mentalno zdrava i delimično poremećena,
imaju male, veće ili velike ciljeve.
Samo jadnici pomračenog uma
nemaju ciljeve, jer nemaju svest
u kojoj bi se oni gnezdili.

Glavni svoj cilj, smisao života,
jedni sagledavaju iz subjektivnog ugla,
prvenstveno sa stanovišta lične dobrobiti,
drugi uzimaju u obzir i dobrobit bližnjih,
pa i daljih, onih koje smatraju srođnicima
iz šire, regionalne, još šire, državne,
čak i najšire, planetarne sredine.
Kod svih se, na ovaj ili onaj način,
glavni cilj, smisao života,
svodi na ostvarivanje
nekog oblika sreće.

7. SREĆA KAO PRVA OKOSNICA SMISLA ČOVEKOVOG ŽIVOTA

Oni koji prihvataju tvrdnju
da je smisao čovekovog života
ovaploćen u ostvarivanju glavnog cilja,
drugim rečima, u ostvarivanju sreće,
nastoje da odgovore na pitanje:
Kako se sreća ostvaruje?

U prošlosti su mnogi ljudi,
oni koji verovahu u Svevišnjeg,
najveću sreću videli u rajskoj večnosti,
koja će ih prigrliti nakon zemaljske prolaznosti.
I danas privrženici raznih religija širom sveta
spas duša svojih, od muka koje izaziva
preteško pitanje, nalaze u uverenju
da smisao čovekovog života leži
u doslednom pridržavanju naloga koje je
Svemogući namenio zemaljskoj deci.
Takav, bogobojažljiv život biće
nagrađen rajskom večnošću,
smatraju religiozni.

Njih je, međutim, sve manje.
U današnjoj epohi sve više ima,
na nesreću zatucanih, ali svakako na sreću
čovečanstva, umno razvijenih, kvalitetnih ljudi,
kojima su Svevišnji, i rajska večnost, bajke.
Glavni cilj velike većine takvih ljudi jeste
dosezanje sreće u relativno kratkom
mandatu koji im je dodelila
Priroda, Sudbina, Stihija
ili Slučajnost.

Budući da je
u rezonovanju heuteranista
rajska večnost iluzija umno nekvalitetnih,
u Osvitnim heuteranističkim principima
smisao čovekovog života biće sagledavan
samo kao dosezanje zemaljske sreće,
i uživanje u njoj – prolaznoj,
poput samog življenja.

Šta je sreća?
Postoje mnoge definicije
ovog veoma bitnog pojma,
a jedna od sveobuhvatnih glasi:
Čovekova sreća leži u mogućnosti
samoostvarivanja, ili, jednostavnije rečeno,
u mogućnosti ispunjavanja razboritih,
a i mnogih drugih vlastitih želja.
Ukoliko je ta mogućnost,
u svakom konkretnom slučaju,
veća, utoliko je veća
i konkretna sreća.

Sve što ljudi čine,
individualno i grupno,
ili čak kao pripadnici nacija,
država, pa i čitavih civilizacija,
svodi se, nakon otklanjanja svega
što pokriva srž njihovih želja,
na dosezanje sreće.

Sreća je ovaploćena
u sijaset oblika, situacija,
čovekovih nastojanja, i mogućnosti,
da sebi ispuni želje, i da uživa
u onima koje su ispunjene.

Šta je, recimo, vrlina,
ispravan karakter, i ceo život
časnog, poštovanja dostojnog čoveka,
ako ne oblik njegove sreće,
koja se ogleda u samopoštovanju,
u zadovoljstvu zbog svesti
da je dotičan lik altruist,
da je koristan mnogim ljudima,
a ako okolnosti dopuštaju,
i svetu u celosti.

Ili, zar ljubav nije
kaleidoskopska slika sreće?
Zar razne vrste ljubavi,
platonska, plotska, roditeljska, patriotska,
ljubav prema prijateljima, životinjama, biljkama,
prirodnim lepotama, i putovanjima,
prema življenju uopšte, i, najzad
(ali ne i na poslednjem mestu),
prema sebi samome – zar sve to
nisu oblici žudnje za ispunjenjem
vlastitih želja, te za što intenzivnijim,
i što dužim, uživanjem u onima
koje su ispunjene?

Izuzetnici smisao života
traže u opštim, uzvišenim fenomenima,
ali je većina individua i ljudskih zajednica
zaokupljena prevashodno potragom za srećom
oličenom u ispunjavanju konkretnih želja.
I u jednom i u drugom slučaju,
sreća – s njom i smisao života – retke su,
dragocene ptice, koje nam teško
doleću, a lako odleću, koje su
neuhvatljive, poput sna.

Gotovo svaki čovek,
znajući da se želje, naročito
kardinalne, retko ispunjavaju,
nastoji da se prilagodi prilikama,
da svoje želje prisposobi mogućnostima.
Mnogi su ljudi počesto primorani
da se pomire s tek delimičnim
ispunjenjem želja, s delimičnim
ostvarenjem svoje sreće.

Oni koji nisu u stanju
da se odreknu žudnje za velikom,
prevelikom, i trajnom srećom,
i koji nemaju um visokog kvaliteta,
dozivaju u pomoć nebuloze: priklanjaju se
Nepojamnom-i-Nedosežnom,
koji je u njihovom rezonovanju
Svemoguć-i-Sveprisutan.
Smisao života, to jest vrhunsku sreću,
oni vide u privrženosti Njemu,
radi dosezanje blaženstva
rajske večnosti.

Neobična je činjenica
da i mnogi ateisti, i agnostici,
kad kontaju o smislu života, imaju
na umu večno svoje trajanje.

Zašto je, uopšte uzev, čovek
opsednut večnošću, zašto žudi za njom?
Odgovor na ovo pitanje leži u konstituciji
njegovog intelekta, senzibiliteta i karaktera,
koju je, po jednima, stvorio sveotac, Bog,
koju je, po drugima, stvorila
svemajka, Priroda.

Pokretači i usmerivači svega što se zbiva u čoveku, i što on čini, jesu emocije, shvatanja, želje, sklonosti, interesi, ciljevi, stavovi, još neki elementi njegove ličnosti, pa i razni spoljašnji faktori. No najvažniji pokretači i usmerivači svega što se zbiva u čovekovom mentalnom (neretko i telesnom) sklopu, i svega što Vrhovnik čini, jesu urođeni i stečeni, biološki i socijalni instinkti, sile koje ljude teraju da zadovoljavaju svoje fiziološke, duhovne, duševne i karakterne potrebe.

Svi se instinkti sintetizuju u jednom, arhiinstinktu, koji se može nazvati urođenom žudnjom za životom. Taj fundamentalni instinkt čine dve komponente: žudnja za što ugodnijim i žudnja za što dužim životom. U ostvarivanju ovih dveju žudnji mnogi ljudi, poznato je, vide smisao života.

Pravi, potpun, neoboriv odgovor na preteško pitanje: Zašto je smisao života povezao sa ugodnošću i dužinom življenja? Umni Stvor ne zna, kao što ne zna zadovoljavajuće odgovore na pitanja vezana za nastanak i strukturu svemira, za beskonačnost vremena i prostora, te za smisao postojanja svega, i neživog i živog.

Pravi, potpun, neoboriv
odgovor na preteško pitanje
Gospodar Zemlje ne zna,
ali je bar u stanju da sebi pruži
još jedno verodostojno objašnjenje
zašto u njegovoj mentalnoj nutрини
stalno gori žudnja za životom.
Polazi, kako je već rečeno (a ovde će,
u obliku varijacije, biti ponovljeno),
od istine da svest i um čine najbitnije čudo
koje Mentalnog Gospodara Zemlje odvaja
ne samo od nežive materije nego i od živih bića
u kojih svesti nema, ili je tako minorna
da se može smatrati nepostojećom.
U životinja koje poseduju приметnu svest
ona je tako zakržljala da se čovek,
u oblasti koja je najznačajnija
differentia specifica, uzdiže daleko,
daleko iznad svesti svih ostalih
bića koja je poseduju.

Umni deo svesti
čoveku govori da je on živ
upravo preko nje: visokovredne svesti.
Ljudi pomračene svesti, ili nesrećnici
koje je ošinula moždana smrt,
smatraju se živim leševima.

Individue žele da postoje
kao celovita, i svesna i telesna bića,
jer znaju da se gašenjem tela gasi i svest.
Ali mnoge, žudnjom za životom prožete
osobe, pristale bi da žive – da je to
moguće – samo svojom svešću,
i kad bi ostale bez tela.

Privrženici najuticajnijih religija
uvereni su da se ta želja može ostvariti,
jer duša – nematerijalna suština
ljudskog bića – nakon telesne smrti
leti ka skutima Boga, ako je
Njegovu milost zaslužila.

I oni koji energično negiraju
postojanje Večnog-i-Svemogućeg,
bili bi srećni (bar neko vreme, dok im
življenje ne bi dosadilo) ako bi Nepojamni
univerzum ustrojio tako da propada
samo materijalna podloga života,
a da nematerijalna supstanca,
svest, večno živi.

I oni, dakle, što se
podsmevaju besmrtnoj duši
pristali bi da, nakon smrti tela,
žive bestelesno, kroz vlastitu svest.
Ali ne u bilo kakvim okolnostima.
Niko ne bi, na primer, pristao da bude
večno svestan – znači, večno živ – u mraku
neizmerne, vrele, mlake ili hladne materije,
od koje je sačinjeno svako nebesko telo,
a ni u praznini, u svetloj ili mračnoj,
nepromenljivoj, dosadnoj pustoši
međuplanetarnog prostora.

Ovaj rukavac u traženju
odgovora na preteško pitanje
nameće zaključak da ljudi smisao života
vide, pored ostalog, i u mogućnosti
da što duže zadovoljavaju
vlastitu radoznalost.

Religiozni srećnici
ne znaju kako će uživati u raj.
(U kome nema ni seksa, ni alkohola,
ni mogućnosti za materijalno bogaćenje,
ni silesije drugih zemaljskih poroka.)
Možda će imati mogućnost samo da
krasote rajskog vrta posmatraju,
i tako da, u zadovoljavanju
radoznalosti, uživaju.

Ateisti i agnostici priznaju
da, subjektivno, smisao života
nalaze u onome za čim najviše žude.
Pošto u personalnu, apsolutnu, nebesku,
rajsku večnost ne veruju, utehu nalaze
u opšteljudskoj, relativnoj, zemaljskoj
večnosti, oličenoj u veoma dugoj
budućnosti čovečanstva.

Uostalom, neka vrsta
apsolutne večnosti obezbeđena je
svemu što u kosmosu postoji, vele ateisti.
Sve je, naime, sačinjeno od materije
i energije, a one su večne.

Uvereni da se moraju
zadovoljiti relativnom večnošću,
oličenom u dugovečnosti ljudskog roda,
ateisti i mnogi agnostici na preteško pitanje lakonski
odgovaraju: Smisao čovekovog života je u samom življenju!
Pogotovo ako je zasnovano na moralu, ako je čovek
častan, i relativno srećan, i ako je, kao takav,
sobom, svojim bitisanjem zadovoljan.
Nikakvog smisla izvan življenja
život nema!

8. MORALNO UZVISIVANJE KAO DRUGA OKOSNICA SMISLA ČOVEKOVOG ŽIVOTA

Sva živa bića okružena su,
u svojoj egzistenciji na Plavoj planeti,
okolnostima koje su za njihovo postojanje
povoljne, i drugim, koje su nepovoljne.
Najmoćnije među svim okolnostima su one
koje proizilaze iz kosmičkog ustrojstva
unikatne Životodavne Čudotvorke.
Na neke od njih miljenik može
bar malo da utiče, a ne neke
uopšte ne može da utiče.

Moć koju je taj Sin stekao
daleko je manja od roditeljke moći,
ali je u nekim domenima takođe vrlo uticajna.
Mnogo je veća od moći koju poseduju čovekovi
saradnici i suparnici: životinje, biljke,
svakojaki insekti i mikrobi.

Ako potencijale Zemlje
posmatramo kao moć na koju
možemo, u određenim slučajevima,
tek donekle da utičemo, shvatićemo
da i na našu egzistenciju manji i veći uticaj
imaju mnogobrojni oblici našeg ponašanja
u lokalnoj, regionalnoj, kontinentalnoj
i još široj, planetarnoj okolini.
Stoga je poželjno da se i mi, i naši
srodnici iz uže, šire i najšire sredine,
ponašamo tako da i nama i ostalim
ljudima na planeti egzistencija
bude što lakša i lepša.

Takvo ponašanje će biti
ostvareno samo ako velika većina
subjekata ljudskog roda bude prihvatila
pravila koja, ukupno uzev, spadaju
u kategoriju valjanog morala.
Stoga je konstituisanje delotvornog
moralnog sistema jedan od najvećih,
a ujedno i najtežih zadataka Najumnijeg Bića
na svim nivoima njegovog postojanja.
Nijanse, detalji, karakteristike takvog sistema
mogu da se, od jedne ljudske zajednice do druge,
međusobno razlikuju, ali je neophodno
da on kao celina bude harmoničan,
konzistentan i funkcionalan.

Takav će biti jedino ako
postojeći svetski moralni sistem
budu, u svim domenima, na svim nivoima
egzistencije čovečanstva, pretresli i preuredili
najmudriji, najčasniji etičari, kao vodeći
protagonisti nauke o moralu.

Ovo na prvi pogled liči
na iluziju, na neostvarivu utopiju.
Apel za moralni preobražaj čovečanstva
postaje imperativ tek kad se sagleda
stanje današnjeg sveta. Koji je,
prvenstveno zbog faličnosti mnogih
aspekata postojećeg morala,
zastrašujuća distopija.
Ona može da bude prevladana
samo ako Najmoćnije Čedo Zemlje
smisao vlastitog života, vlastitu sreću
bude tražilo, i nalazilo, u svom
moralnom uzvisivanju.

9. SAMOŽIVOST JE NAJVEĆE ČOVEKOVO SAMOPONIŽENJE

Egoizam je fundamentalno
obeležje Gospodara Izuzetne Planete.
(Uzgred budi rečeno, egocentričan, narcisoidan,
nezajažljiv, hirovit, pokatkad iracionalan je
čak i Izmišljeni Gospodar Univerzuma.
Razumljivo, jer je on produkt čovekove,
u nekim od prethodnih strofa već
predstavljene žudnje i mašte.)

Zadovoljavanje egoizma
glavno je ovaploćenje čovekove
sreće, odnosno smisla njegovog života.
A to zadovoljavanje, koje dotični može
smatrati fundamentalnom svojom potrebom
(istovremeno i fundamentalnom svojim problemom),
on realizuje kako na relacijama sa neživim
komponentama Prirode, tako i na relacijama
sa drugim, nesrodnim i srodnim mu živim
tvorevinama: biljkama, životinjama,
raznim insektima, mikrobima,
te sa ljudskom sabraćom.

Prilikom ovladavanja
neživim komponentama Prirode
na planeti na kojoj i sam živi – radi njihove
upotrebe u vlastite svrhe – Gospodar Zemlje
ne nailazi, razume se, na njihove aktivne otpore.
Biljke, tvorevine bez svesti, uvek su pasivne.
Otpori životinja, i insekata, takođe su slabi.
Samo neke bakterije, i neki virusi,
čoveku stvaraju nevolje.

No najveće probleme
koje umna bića moraju da rešavaju
prilikom zadovoljavanja fundamentalnih
svojih potreba (među kojima, još jednom ćemo
naglasiti, ima mnogo manljivih), leže na
njihovim relacijama sa srodnim bićima.
A kad se posmatraju te relacije,
nije teško uočiti da su neke od njih
skladne, druge neskladne.

Svaka zajednica,
od familijarne, rodbinske i lokalne,
preko regionalne i državne, do planetarne,
utoliko je srećnija ukoliko su međuljudski
odnosi unutar njenih okvira skladniji.
Zato se subjekti svakog društva trude,
na svim nivoima svoje egzistencije,
da im međuljudske relacije
budu što harmoničnije.

Kako bi divno bilo,
govore moralisti, filantropi,
umni i brižni ljudi svake vrste,
kad bi čovek čoveku bio dragocenost
u svakom pogledu, u svakom trenutku,
kad bi pružanje pomoći, bilo kakve podrške
bližnjem, donosilo obostranu korist, i radost,
kad bi svaki oblik saradnje srećnim činio i onoga
koji podršku dobija, i onoga koji je pruža.
Isus Hristos je propovedao takva osećanja,
i takva ponašanja, podsećaju nas hrišćani.
Ateisti pak svim naivcima odgovaraju:
Još u nekim religijama oslikavaju se
ovakve, idealističke relacije.
Ali to su samo utopije.

Realnost ne podržava
ostvarenje takve vrste želja.
Samoživost, kao fundamentalna
osobina Mentalnog Gospodara Zemlje,
glavna je njegova mana upravo zbog toga
što zadovoljavanje egocentričnih potreba
čoveka najčešće dovodi u konflikte
sa bliskim mu i daljim srođnicima.
Ljudi od praiskona, na svim nivoima
individualnog i tribalističkog postojanja,
druge pojedince i grupacije često doživljavaju
kao suparnike, koji ih – u procesu umiljavanja
Sudbini, i prigrabljivanja što većeg parčeta
njenog kolača, ili bar hleba – sprečavaju
da ostvaruju vlastitu sreću.

Opštepoznate su izreke:

Čovek je čoveku vuk!

U beskrajnom ljudskom krdu
vodi se *borba sviju protiv svih!*
Tako će biti, sasvim izvesno,
do poslednjeg dana postojanja čoveka.
On je svestan vlastitog egoizma,
i drugih svojih velikih mana,
ali su one jače od njega,
i uvek će biti jače.

Ipak, mnogi ljudi,
prvenstveno oni koji zaslužuju
epitet poštovanja dostojnih,
boriće se, do kraja sveta i veka,
za poboljšavanje svakog ljudskog bića,
za spasavanje sveg živog sveta.
Međusobna rivalstva individua i grupacija
oni neće moći da eliminišu, ali će ih
svoditi na najmanju meru.

Heuteranisti će se,
kad njihova filozofija,
ideologija i akcija bude zaživela,
često, na svim stranama sveta, pitati:
Šta treba činiti u cilju smanjivanja
čovekove samoživosti,
a s njom i pogubnih rivalstava
i međusobnih omraza,
u sveprisutnoj grupaciji
Gospodara Zemlje?

U tom bitnom procesu
kultura i etika treba da imaju
veoma relevantnu ulogu.
No one deluju dugoročno i uopšteno;
dakle, nedovoljno brzo i efikasno.
Stoga treba inicirati konkretne procese,
koji će rezultovati bržim i efikasnijim
promenama u strukturi, i u ponašanju
najpre najkulturnijeg, najetičnijeg,
najcivilizovanijeg, u svakom pogledu
najrazvijenijeg i najuticajnijeg dela
čovečanstva, potom i ostalih
ljudskih zajednica.

Pošto je čovekova
mentalna suština (zasnovana
na egoizmu) gotovo nepromenljiva,
heuteranisti treba – prožeti željom
da na najmanju meru svode međuljudske
rivalske omraze – da iniciraju procese koji će
eliminirati bar neke izvore nezadovoljstva
većine subjekata Dominantne Vrste.
Taj problem će biti razmotren
u tri naredna odeljka.

10. NEJEDNAKOSTI SU NAJČEŠĆI UZROCI MEĐULJUDSKIH SUKOBA

Mnoge uslove, poznato je,
treba ispuniti da bi čovečanstvo
moglo da se poboljša, a onda i spasi.
Jedan od najvažnijih je usklađenost
interesa i delovanja što većeg mnoštva
što kvalitetnijih i što bolje organizovanih ljudi.
Heuteranisti, koji su poboljšavanjem
i spasavanjem sveg živog sveta na Zemlji
zaokupljeni više nego bilo koja druga
organizovana grupacija ljudskog roda,
imaće na umu, pored mnogih
drugih činjenica, i dihotomnu
podelu svih pripadnika čovečanstva
na one koji su, kao dobitnici darova
Sudbine, Stihije, Slučajnosti,
Hirovitog Nepojamnog,
iznad, i one koji su
ispod proseka.

Iako je svakome jasno da se,
voljom Tvorca (ma ko i ma šta on bio),
sva živa bića međusobno u nečemu bar malo
razlikuju, ipak je onim ljudima koji su se
kao dobitnici darova Neznane Moći
obrela ispod proseka u miljeu srodnikâ,
krivo zbog pozicije koju su dobili.
Ukoliko je dotična pozicija
udaljenija od proseka,
utoliko je veće nezadovoljstvo
osobe koja se smatra
oštećenom.

Komunizam, i njegova
realnija prethodnica socijalizam,
pokušali su, tu i tamo još pokušavaju,
da na pojedinim bitnim etažama života,
naročito na etaži materijalnog blagostanja,
eliminišu prevelike nejednakosti među ljudima.
Na razmeđi dvaju milenijuma je, međutim,
pobedio socijalno nepravičan kapitalizam.
Prvenstveno zbog toga što je od socijalizma
ekonomski efikasniji, i što ga preferiraju
dve najmoćnije, najuticajnije rase:
germanska i romanska.

Sada je izvesno
da će u raznim domenima,
naročito u domenu životnog standarda,
nejednakosti među ljudima još dugo postojati.
Dakle, da će klasni sukobi čas tinjati, čas plamteti.
U razvijenim, pljačkaškim, bogatim zemljama
kapitalistički lideri ugnjetene mase smiruju,
i dalje će smirivati, podizanjem nivoa
opšteg blagostanja, kako bi i nesrećnici
ispod crte dobijali mrvice pogače.
U ugnjetenim pak zemljama,
koje su podložne pljačkanju bogatih,
ova metoda daje, i ubuduće će
davati, mršave rezultate.

Međuljudski sukobi
zbog navedene nejednakosti
primoravaće heuteraniste da energiju troše
i na minimiziranje ove nepravde. Ta će borba biti
samo jedan rukavac njihovog nastojanja
da poboljšavaju Nezajažljivog, zarad
što duže budućnosti svih ljudi.

11. MATERIJALNE NEJEDNAKOSTI SU GLAVNI UZROCI MEĐULJUDSKIH SUKOBA

Narodna izreka kaže:

*Ni prsti na ruci nisu jednaki,
pa zašto bi ljudi morali takvi da budu.*

Među nižim bićima: biljkama, životinjama,
insektima i mikroorganizmima,
vlada visok stepen jednakosti.

Sa porastom mentalne složenosti
živih bića uvećavaju se i nejednakosti.

U ljudskim zajednicama
one su najveće.

Egalitaristički sistemi,
socijalizam i komunizam,
pokušavali su, kako je malopre
rečeno, tu i tamo još pokušavaju,
da na pojedinim bitnim etažama života,
naročito na etaži materijalnog blagostanja,
eliminišu prevelike nejednakosti među ljudima.

Međutim, pojedine individue i grupacije,
kojima lične sposobnosti, i svakojake
spoljašnje okolnosti, pružaju mogućnosti
da lakše i efikasnije nego drugi ljudi
stiču i održavaju materijalno bogatstvo,
bore se protiv egalitarizma, govoreći,
u prvom redu, da se bore za svet
oslobođen od totalitarizma.

Manje sposobne, ili manje srećne
individue i grupacije uzvraćaju tvrdnjama
da u pravedničkom totalitarizmu
ima manje zla nego u pljačkaškom,
kapitalističkom poretku.

I heuteranisti zastupaju stav
da su ljudi prirodno nejednaki.
I da je zato prirodna opšta nejednakost
među individuama, grupacijama, državama.
No ta različitost, od Boga, Prirode ili Sudbine data,
nije tako velika da bi dopuštala, ili čak preporučivala,
abnormalnu svakovrsnu, pa i materijalnu nejednakost
u manjim, većim i velikim ljudskim zajednicama.
Preterana materijalna međuljudska nejednakost
nije posledica Božje volje, niti zakonitosti
Prirode, Sudbine, slobodnog života,
nego lopovskog, pljačkaškog,
fašistoidnog kriminala.

Svi ljudi treba da teže
da u sticanju svakojakih znanja,
te u kulturnom, moralnom, humanom,
i u mnogim drugim pozitivnim domenima,
dopiru do što veće vrline i što većeg bogatstva.
A individue i grupacije abnormalno bogate
u materijalističkim domenima, svoju moć
na razne načine zloupotrebljavaju,
pa su češće štetočine i banditi
nego visokovredni ljudi.

U heuteranističkim društvima
abnormalno materijalno bogaćenje
biće, progresivnim porezima, i drugim
merama, suzbijano. Neće se obraćati pažnja
na dreku otimača da se time ograničava
sloboda, i motivacija najsposobnijih ljudi
da unapređuju sveopšte stanje države.
Uvek će biti pojedinaca i grupacija
voljnih da zamene pljačkaše
koji su dostigli limit.

12. MRŽNJA JE NAJGROZNIJA EMOCIJA U MEĐULJUDSKIM ODNOSIMA

Za razliku od suprotne joj emocije, ljubavi, koja je u senzibilitet ljudskog bića usađena od samih početaka individualnog postojanja tog bića – pa se dete, recimo, ljubavlju vezuje najpre za majku, potom i za druge bližnje iz svoje okoline, još u životnoj dobi u kojoj nema ni razvijenu svest ni bilo kakva znanja o emocijama – mržnja postaje deo emocionalnog sklopa tek kad čovek oseti, nesvesno ili svesno, putem znanja, da ga neki ljudi, i ini živi stvorovi, životinje, insekti i mikrobi, ometaju u zadovoljavanju potreba i želja.

Pošto mržnja najočitije kvari odnose i među individuama i među ljudskim grupacijama, i tako zagorčava život svakog čoveka, ona spada u najgroznija obeležja duha, senzibiliteta i karaktera Gospodara Plave Planete.

Svestan te svoje mane, čovek nastoji da je eliminiše, ili bar svede na najmanju meru. To čini dvema svojim vrlo bitnim tekovinama: kulturom i etikom. Međutim, glavna njegova osobina, samoživost, neretko je jača i od kulture i od etike.

Načelno uzevši,
kultura i etika poboljšavaju
čovekov duh, senzibilitet i karakter,
dakle, ceo njegov mentalni sklop.
No podizanje kulturnog nivoa,
koje se po pravilu odvija paralelno
sa podizanjem civilizacijskog nivoa,
na viši nivo podiže i kvantitet,
odnosno spektar njegovih duhovnih
i duševnih, to jest emocionalnih,
kao i telesnih, i materijalnih,
i materijalističkih potreba,
želja i prohteva.

Mentalni Gospodar Zemlje
dokazao je sebi da kulturom i etikom
nije u stanju da eliminiše vlastitu patološku
slaboumnost, samoživost, kratkovidost,
te individualnu i kolektivnu međuljudsku mržnju.
Uvećavanje kvantiteta planetarne populacije
uvećava – s obzirom na to da su resursi
ove planete ograničeni – broj činilaca koji
individue i zajednice ometaju u zadovoljavanju
sve većih i raznovrsnijih potreba, želja, prohteva.
Zbog toga se uvećava mržnja koju individue,
nacije, države, pa i čitave civilizacije,
osećaju jedne prema drugima.
Rešenje je u stvaranju stanja
u kome će čovek svim srodnicima
biti dragocenost, a ne objekat mržnje.
Da li se depopulacija može postići
samo planetarnim nuklearnim ratom?
Takvo proređivanje ljudskog mravinjaka
grozomorna je, jezovita opcija,
ali je i sve izglednija.

13. ZBOG FATALNIH ČOVEKOVH MANA, SMAK SVETA JE NA VIDIKU!

Grehovi manljivih,
često samoživih, kratkovidih,
tek delimično racionalnih, kulturnih,
moralnih individua i konglomeracija
od pamtiveka izazivaju beskrvne
i krvave međuljudske sukobe
i manje ili veće štete
životnoj sredini.

Tokom proteklih vekova
mane Umnog-i-Bezumnog Bića
nisu prouzrokovale katastrofalne
posledice po sav živi svet na planeti,
jer se sporo uvećavala mogućnost
tog grešnika da dosegne bar neke
od čudesnih moći Svevišnjeg, zapravo
Izmišljenog, što znači: Nepostojećeg.
Ljudi su, doduše, odiskona posedovali
znatno veću sposobnost nego ostala živa bića
da menjaju užu i širu sredinu u kojoj egzistiraju.
No tek u dvadesetom veku ta sposobnost je
toliko narasla da čovek na kraju
drugog milenijuma hrišćanske ere beše,
a na početku trećeg milenijuma jeste
u stanju da uništi i sebe samog
i sav ostali živi svet na Zemlji.
Odnedavna se on, i hotimično
i nehotice, neodgovorno svakako,
upustio u to uništavanje,
te ima istine u tvrdnji skeptikâ:
Smak sveta je na vidiku!

14. NAJVEĆE, ALI IZBRISIVE SRAMOTE ČOVEČANSTVA

Zagledavajući se
u navedene fakte, cinici kažu
da je čovek najveći promašaj Prirode,
Stihije, Slučajnosti, Nepojamne Sile.
Ni ova tvrdnja, kao ni ona o pretećem
smaku sveta, nije sasvim ispravna, ali u njoj,
kao i u prethodnoj, ima podosta istine.
Realnom stanju u ovom sagledavanju
najviše bi odgovarala konstatacija:
Čovek je najveći, ali i najproblematičniji domet
Nepojamne Sile. Najveći njen pogodak,
ali ujedno i najveći promašaj.
Njen uspeh, ali i neuspeh.

Gospodar Zemlje je jedino živo biće
sposobno da se relativno brzo usavršava.
I ostale žive tvorevine, od mikroba i insekata
do sitnih i krupnih životinja, i biljaka,
u stanju su da se prilagođavaju okolnostima.
Ali nisu u stanju radikalno svet da menjaju.
U tom pogledu razlika između čoveka
i svih drugih živih bića je ogromna.
Najmoćniji-i-Najnezajažljiviji
razvija se brzo, nabolje, ali, nažalost,
zbog nekih svojih osobina, i nagore.
Često na štetu ostalog živog sveta.
Zbog tog njegovog uzleta i pada,
mora se reći da je Svemajka,
Priroda na Životodavnoj planeti,
stvorila svog potencijalnog
uništitelja.

Današnji čovek ima, doduše,
pravo da kaže kako samo ide
putem koji su njegovi preci trasirali.
Ima pravo i da ih prezire zbog grešaka
koje su, primitivniji, iracionalniji, kratkovidiji,
uopšte uzev, faličniji od njega, vekovima činili.
Aktuelan Gospodar Planete ima, međutim,
i dužnost da, zbog grešaka koje on čini,
kritikuje ne samo pretke nego i sebe samog.
Pretke, uostalom, iskupljuje nedostatak
mnogih znanja, iskustava, instrumenata
za sagledavanje šteta koje su činili.
Čovek tekuće epohe ima mnogo šta
što preci nisu imali, te ima i mogućnost
da svoje greške svestrano sagledava.
A ipak čini svakojake ludosti
i svakojaka zločinstva.

Može se nabrojati mnoštvo
mana koje je Umno-i-Bezumno Biće
dobilo od Prirode, Stihije ili Slučajnosti
(oni koji veruju u verske legende rekli bi:
od Đavola). Sažimanjem, sve rđavštine
čovekovog mentalnog sklopa, to jest uma,
senzibiliteta i karaktera, mogu da se
svedu na pet najbitnijih.

Bazična je slaboumnost.
Na njoj, kao korov, rastu:
samoživost, jednostranost,
kratkovidost i neodgovornost.
Te mane ne samo što su najbitnije
nego su – govore nam sva sagledavanja
čovekovog postojanja u prošlosti
i sadašnjosti – neotklonjive.

Ako se uvaži činjenica
da je Gospodar Zemlje jedino
umno biće u svetu u kome egzistira
(mozak, ponavljamo, imaju i drugi stvorovi,
ali nemaju, ako se zanemare rudimenti,
razum u višem smislu reči, odnosno um),
akcentovanje njegove slaboumnosti
zvuči kao kontradiktornost.

Naravno da se čovekov razum
po kvalitetu toliko razlikuje
od cerebralnih rudimenata
bilo koje druge tvorevine Prirode
da se Najveći Povlašćenik može smatrati,
kako je već nekoliko puta naglašeno, jedinim
umnim bićem u svetu u kome egzistira.
Zašto se, onda, pridaje pažnja
i slabostima njegovog uma?

Zato što je Najveći Povlašćenik
ujedno i Najveći Moćnik. Ili
(neka zaživi još jedna varijacija njegovog
nadimka) Gospodar Zemaljskog Sveta.
Um tom moćniku pruža mogućnosti
kakve nema nijedna druga
tvorevina Prirode.

Životinje mogu da pojedu
druge životinje, i biljke kojima se hrane,
da privremeno, dakle, unište neznatan
delić sredine u kojoj tavnore.

A čovek je, zbog naraslih znanja,
te zbog mana svog uma, senzibiliteta
i karaktera, u stanju da uništi
ne samo užu i širu nego i najširu
okolinu, čitavu planetu.

Pripadnici ljudskog roda
čije je rasuđivanje omeđeno
relativno skućenim okvirima,
ne prihvataju tvrdnju da je slaboumnost
osnovna mana Mentalnog Gospodara Zemlje.
Kako se, pitaju, slaboumnim može nazivati
biće koje je otkrilo tolike bitne tajne,
koje je tako daleko uznapredovalo
u fizici, elektronici, hemiji, biologiji,
medicini – u sijaset domena
postojeće stvarnosti?

Nesporazum između
kratkovidih, koji čoveka glorifikuju,
i dalekovidih, koji ga nemilosrdno kritikuju,
leži u izboru kriterijuma. Glorifikatori
imaju blage, a kritičari – među koje treba
da spadaju i heuteranisti – primenjuju,
iz razloga koji su opštepoznati,
oštre kriterijume.

U prirodnim naukama,
i tehničko-tehnološkim domenima,
čovekova dostignuća su zadivljujuća.
Ali u domenu istinske kulture, etike,
odgovornosti, i s njima povezane
humanosti, tolerantnosti, dalekovidosti,
poraz Umnog-i-Bezumnog je fatalan.
O tome strašnu priču kazuje dosadašnja
njegova (krvava, zločinačka, zverska) istorija.
Nije lepa ni priča o sadašnjoj njegovoj
stvarnosti, a maglovita perspektiva
svog živog sveta na Plavoj planeti
umne ljude više uznemiruje
no što ostale smiruje.

Da li će ti malobrojni,
uistinu umni, odgovorni i dalekovidni
za relativno kratko vreme – u toku prvih
par vekova trećeg milenijuma – uspeti
da oplemene, i u svoje saborce pretvore
dovoljan broj ostalih pripadnika
ljudskog roda?

U tu mogućnost mnogi,
obični, čak i izuzetni, ne veruju.
Ali heuteranisti mogu da budu samo oni
koji su uvereni da moraju pokušati
i tu misiju da realizuju.

Pri tom će se oslanjati
na razna, pa i na ova rezonovanja:
Voljom Nepojamne Sile, kolaboracija
čovekove sve veće destruktivne moći
i falinki njegove mentalne konstitucije
još nije prouzrokovala totalnu kataklizmu.
No jeziva je već pomisao da smak sveta može
da se ostvari za samo nekoliko stotina minuta.
U okrilju tog užasa ljudi se nadaju da niko
neće pritisnuti kataklizmičnu dugmad.
Nadaju se i govore da će i bez te dugmadi
čovek, ne bude li se hitno promenio,
narednim svojim generacijama
ostaviti užasno nasleđe.

Među grozotama koje treba
otkloniti, ili bar veoma ublažiti,
najmanje trinaest zala tako je pogubno,
gnusno, da bi zbog njih svaki uman,
kulturan i etičan čovek trebalo
da se stidi čovečanstva.

Neadekvatna briga mnogih
individua i grupacija za sudbinu sveta
prva je velika sramota ljudskog roda.

Nedovoljno kvalitetna kultura
u većini organizovanih zajednica
može se smatrati drugom,
a nedovoljno razvijena etičnost
trećom velikom sramotom ljudskog roda.

Nespremnost, možda i nesposobnost
za sveopštu (prvenstveno za populacijsku
i materijalističko-proizvodno-potrošačku)
redukciju četvrta je, u današnje vreme
ujedno i najveća sramota ljudskog roda.

Poremećaj ekološke ravnoteže peta je,
demografska eksplozija, kao primarni
uzročnik svakovrsnog zagađivanja planete,
šesta je velika sramota ljudskog roda.

Ratna ubijanja i razaranja sedma su
velika sramota ljudskog roda.

Nepravične nejednakosti u mnogim
domenima društvenog života osma su,
zlodela samoživih, bezočnih političara deveta,
nasrtaji profitera na ljude i životnu sredinu
deseta velika sramota ljudskog roda.

Odsustvo zalaganja najuticajnijih nacija
da se u planetarnom jezičkom komuniciranju
preferira upotreba esperanta jedanaesta je,
nedovoljna solidarnost visokorazvijenih,
materijalno bogatih nacija i država
sa onima kojima je pomoć potrebna,
dvanaesta velika sramota ljudskog roda.

Preterana religiozna zatucanost
slaboumnih pojedinaca i zajednica
trinaesta je velika sramota
ljudskog roda.

Imajući na umu navedenih
trinaest velikih, te sijaset manjih,
u ovom nabranju izostavljenih sramota
(sve su, doduše, izbrisive, ali zacemento nikad
neće biti izbrisane), idealisti strogih kriterijuma,
koji su, zbog razočaranja, donekle i mizantropi,
a u religijske legende, bar krajičkom duha, veruju,
kažu da je čovek – tako sposoban za velika dela,
i za još veća nedela, tako bezuman i sebičan
– tvorevina ne samo Boga nego i Đavola.
Smešno je njegovo uverenje da će mu Svevišnji,
očinski velikodušan, sva zlodela oprostiti.
Stoga oni, idealisti, govore da je čovek
dostojan i poštovanja i prezira.

Zagriženi ateisti,
kritičari religijskih izmišljotina,
ismevači slaboumnosti onih koji su
te izmišljotine iznedrili, i onih koji
u nebuloze veruju, govore da bi dobro bilo
da Bog postoji. On sigurno, da je doista
onako mudar, dobar, sveprisutan i svemoćan
kakvim ga predstavljaju teolozi, te religiozni
operativci, sveštenici, kao i obični vernici,
ne bi dopuštao da njegova deca na Zemlji
vekovima čine, u doba pune lične zrelosti,
svakojake individualne i grupne gluposti,
pa i užasne, zločinačke, monstruoze,
prezira i gnušanja dostojne gadosti.
Kad bi dopuštao sve te grozote,
Svevišnji bi zasluživao mesto
u samom središtu pakla.
No on ne postoji, vele ateisti.
Čovek je, kao i sve ostalo,
produkt Nepojamnosti.

15. MUČNA, ALI NE I SUDBONOSNA DILEMA

Religija je na ovoj deonici
uvodnog poglavlja akcentovana
zbog toga što je – iako je njen uticaj,
sa razvojem kvaliteta razuma sve većeg
broja individua, sve manji – i dalje
bitna nit egzistencije mnogih ljudi
i čitavih njihovih zajednica.

Pošto je ta nit ispletena
od nebuloze oličene u shvatljivoj,
ali naivnoj i smešnoj čovekovoju žudnji
za večnim i ugodnim, rajskim životom,
u njoj ima – kao i u svakoj iluziji,
slaboumnosti, laži – mnogo štetnog.
Ti potvrđuje celokupna istorija
ljudskog roda. U prvom redu
neizmerna množina pojedinaca, i naroda,
koji vekovima stradaju zbog zločina srodnih,
ali brutalnih sinova i kćeri Svevišnjeg,
Jehove, Alaha i inih bogova.

Ove svoje mane,
iluzije i samozavaravanja,
razumne i obrazovane individue,
kojih na Grešnoj planeti ima sve više,
polako ali sigurno umanjuju.
Heuteranisti ne treba da pokušavaju
ovaj valjan proces da žestoko, na silu
ubrzavaju. To su pokušavali komunisti,
pa su najčešće širom planete izazivali
odijum ne samo popovske kaste
nego i običnih vernika.

Mnogi će se heuteranisti decenijama, možda i vekovima pitati: “Da li bi naš pokret trebalo da bude u svakom pogledu, pa i religijskom, monolitan, a to znači ateistički obojen, ili je bolje da u mnogo čemu bude heterogen, prema raznim mišljenjima, idejama i stavovima tolerantan?”

Obe ove orijentacije, oba organizaciona ustrojstva idejne, političke, ekonomske, državne, bilo koje svrsishodne zajednice, imaju i dobre i loše strane. Monolitnost uvećava efikasnost u delovanju, ali izaziva i otpore kako unutar same zajednice tako i van nje.

Heterogenost, opet, uvećava slobodu pojedinaca i grupacija, ali umanjuje koheziju, pa i efikasnost njihovog delovanja. Ponekad može da prouzrokuje čak i raspad te zajednice.

Pokretač heuteranističke filozofije, ideologije i akcije predlaže da se verifikovani pripadnici heuteranističkog pokreta obavežu na striktno poštovanje sedam svojih fundamentalnih principa – Inicijalnog, Kulturnog, Etičkog, Redukcijskog, Ekološkog, Demografskog i Pacifističkog – a u ostalim domenima delovanja da imaju znatno veće slobode.

U Osvitnim principa heuteranizma
biće detaljno objašnjeno koji su domeni
egzistencije čovečanstva fundamentalni,
u borbi za opstanak našeg sveta sudbonosni,
te zahtevaju složno delovanje svih heuteranista,
a koji domeni u egzistenciji, i borbi za opstanak
svih ljudi, i ostalih živih bića, nisu presudni,
te dopuštaju veće razlike u delovanju
raznih, pa i heuteranističkih
individua i grupacija.

Heuteranisti treba da budu
svesni da se ljudske jedinice i grupe
i ne mogu baš u svim domenima usaglasiti.
Recimo, na jednakost uslova života,
naročito materijalnog blagostanja,
uvek će jedni ljudi gledati sa jednog
stanovišta, a drugi sa drugog.
Ali te razlike ne utiču na sudbinu,
na opstanak čovečanstva.
Zato nisu sudbonosne.

Religijsko ustrojstvo
sijaset ljudskih grupacija
takođe ne spada u najrelevantnije
probleme čovečanstva.
Stoga se heuteranistički pokret neće
direktno mešati u religijsku intimu građana
država u kojima i sam bude postojao.
Heuteranističke zajednice će, naravno,
energično suzbijati svaku, pa i religijski obojenu
destrukciju individualnih i grupnih svojih pripadnika,
ali će u rezonovanju svakog heuteraniste
postojati široko polje slobodnog
sagledavanja stvarnosti.

Ipak, heuteranistička
filozofija i ideologija
neće prećutkivati činjenicu
iza koje nedvosmisleno stoje:
da je religija najeklatantniji primer
čovekove udaljenosti od racionalnosti.
Žudnja jednih ljudi, nekvalitetnog uma,
za ugodnim i večnim životom u raj, u
i licemerje drugih, koji neiskrenošću
nastoje da ostvare niske ciljeve,
religiju još čine raširenom.
Ali njeno vreme prolazi.

Logično bi bilo da čovek
najpre poboljša svoj duh i karakter,
a potom da krene i u poboljšavanje sveta.
Međutim, štete koje je Moćnik dosad počinio
tako su goleme, i opasne po opstanak
svih živih bića na Čudesnoj planeti,
da heuteranisti, i svi ostali visokovredni,
poštovanja dostojni ljudi, moraju
što pre krenuti u akciju.

Ispalo je, dakle, da ovaj svet
moraju početi savršenijim da čine
generacije koje su daleko od savršenstva.
No, kako su mudraci odavno приметili,
grupacija izuzetnih može da uradi
više nego sijaset onih drugih.
To znači da će heuteranisti morati
da što više subjekata čovečanstva,
ovakvih kakvi su, punih mana,
motivišu i predvode u borbi
za spas sveg živog sveta
na planeti Zemlji.

16. DVA DOBRA-I-KOBNA OPŠTELJUDSKA PUTA

Kako je ljudski rod dospao
u stanje koje je, gledano sa nekoliko
bitnih stanovišta, vrlo nepovoljno, koje
mnogi jasnovidi i odgovorni pojedinci
čak smatraju šokantnim bezizlazom?
pitaju se visokoumni, skeptični,
sudbinom celog sveta stalno
zaokupljeni brižnici.

Odgovora ima mnogo,
a tvorac heuteranizma vidi
dva osnovna puta kojima se vekovima,
u nastojanju da sebi olakšava i obogaćuje
kako svakodnevno tako i dugoročno življenje,
kretao *homo faber*, stvaralac sve složenijih,
sve savršenijih, sve efikasnijih oruđa
(avaj, i sve ubitačnijih oružja).

U dihotomnom sagledavanju,
prvi od dva glavna puta u razvijanju
sposobnosti naših predaka i savremenika,
radi olakšavanja i obogaćivanja življenja,
trasira se i gradi u, slikovito rečeno, tvrdom,
najčešće metalnom, tehničkom domenu.

Razvoj tih tekovina počinje s plugom,
a završava se s nuklearkom.

Drugi od dva glavna puta progressa
homo fabera mogao bi da se predstavi
kao fenomen mekanog domena, zasnovanog
na hemijskim i biološkim svojstvima

Prirode, koja ljudi pretvaraju
i u čuda i u čudovišta.

Niko ne spori činjenicu
da su oba navedena stvaralačka,
pronalazačko-proizvođačka puta
– i tehničko-tehnološki, čiji su najnoviji
produkti, pored veoma korisnih mašina,
i složenih, sofisticovanih postrojenja,
nuklearne centrale i nuklearne bombe,
i hemijsko-biološki, čije su najnovije tekovine,
pored fascinantnih poboljšanja u negovanju
i lečenju ljudskog, životinjskog i biljnog sveta,
spasonosne-i-ubitačne genetske promene –
niko, dakle, ne negira da su ta dva puta
decenijama, u modernoj i savremenoj epohi,
imala prevashodno pozitivan predznak.
Neosporna je, međutim, i činjenica
da su na tim putevima sve vidljiviji
i zloslutni, kobnim potencijalima
nabijeni predznaci.

Jasnovide i odgovorne
pojedince koji se, usamljeni ili
udruženi sa sebi sličnim ekspertima,
zagledavaju u dva ovde škrto oslikana
dobra-i-kobna opšteljudska puta,
najviše muči sumorno predviđanje,
zasnovano na poznavanju čoveka,
njegove radoznalosti, egocentričnosti,
profiteerske pohlepnosti, ambicioznosti,
slavoljubivosti i inih neiskorenjivih mana,
koje u svim pronalazačko-proizvođačkim,
lukrativnim domenima neobuzdano bujaju.
Gde je kraj dobrim-i-kobnim putevima?
To pitanje jasnovidi i odgovorni ljudi
sve češće, sa sve većom gorčinom,
i sebi i drugima postavljaju.

17. PARCIJALNE KATASTROFE I KONAČNA KATAKLIZMA

Sve goleme, sramne,
i ostale, manje svoje mane
ljudski rod bi relativno lako mogao
da prevaziđe za nekoliko decenija, ili,
ako ne bi bio u stanju da donese, potom
i da realizuje radikalne odluke, za par stotina
godina. Ali samo pod jednim uslovom:
da sebi, bednom svojom slaboumnošću,
egocentričnošću i kratkovidošću,
ne oduzme mogućnost postojanja.
Da ne potre upravo vreme
koje je pred njim, i koje treba
da teče unedogled.

To vreme Gospodar Zemlje
skraćuje – van opasnosti koje može
da mu donese najstravičniji, najkraći ratni,
nuklearni incident – dugotrajnim nepromišljenim
zlodelima u ekološkim domenima. Zagađivanjem
globalnih resursa: zemlje, vode i vazduha.
Tako raspiruje prvo bitno mu neratno
žarište konačne kataklizme.

Uzroci ovog zagađivanja su
populacijska i produkcijska eksplozija.
Hiljade godina bile su ljudskom rodu potrebne
da bi dostigao kvantitet od milijarde duša, a sada je,
za nekoliko decenija, dogurao do osam milijardi.
U toj njegovoj autodestruktivnoj tupavosti
leži drugo bitno mu neratno žarište
konačne kataklizme.

Vreme koje je pred nama,
i koje bi trebalo da teče unedogled,
najbrže mogu, s jezom ponavljamo, potrti
najmoćniji naši srodnici i savremenici
– nuklearnom ratnom kataklizmom.
Posle koje bi se hiljadama godina
na Zemlji množile samo razne vrste
otpornih, radijaciji prilagođenih
mikroorganizama, te nekih
biljaka i životinja.

Imajući ove fakte na umu,
mogli bismo jednu raniju tvrdnju
u tekućem, najavnom poglavlju
Osvitnih principa heuteranizma
delimično korigovati, da bi glasila:
Nespremnost, možda i nesposobnost
za sveopštu (prvenstveno za populacijsku
i materijalističko-proizvodno-potrošačku)
redukciju četvrta je, u današnje vreme ujedno
i najveća mirnodopska sramota ljudskog roda,
a potencijalna realizacija ratne apokalipse
– koja će, ako bude nuklearna, globalna,
biti najbrža kataklizma – sedma je,
i, uopšte uzev, najužasnija
sramota ljudskog roda.

Razni oblici apokalipse behu,
vekovima, samo deo biblijskih legendi.
Tako beše do završnice drugog milenijuma.
Preciznije rečeno, dok Božja deca nisu,
naučno-tehničko-tehnološkim tekovinama,
stvorila nuklearne duhove u bocama.
Hoće li gospodari te boce otvoriti?
pitaju se ljudi širom planete.

Nepokolebljiv odgovor
na ovo pitanje niko ne može dati.
Izvesna je samo činjenica da se jezovit,
nagli smak sveta, za nekoliko sati,
može dogoditi svakog trenutka.
Dok iščekujemo taj trenutak,
tumači ljudske prirode, i istorije,
objašnjavaju nam kako smo
stigli u ovaj ćorsokak.

Osvajača koji su želeli
po svaku cenu da potčine
ceo poznat i dostupan im svet
bilo je tokom ljudske istorije podosta.
Svaki od tih herostratskih egomanijaka
lično je započinjao poduhvat beskrupuloznog
potčinjavanja ljudi, naroda i država u svom okruženju,
a većina njih stvarala je i poredak putem kojeg će biti
nastavljeno prevratništvo koje su oni započeli.
Najčuveniji među tim nezajažljivcima behu:
Aleksandar Makedonski, Džingis-kan,
Napoleon i Adolf Hitler.

Potonji se od prethodne trojice
razlikuje po tome što je delao na početku
sadašnje naučno-tehničko-tehnološke epohe,
koja mu je pružila mogućnost da ljudima,
narodima i državama nanosi veoma velika zla.
Sem toga, imao je uza se germansku naciju,
sposobnu i voljnu da čini velika dela,
ali takođe sposobnu i voljnu da čini,
ako se raspojasa njen egoizam,
i ako se na njenom čelu nađe
monstruozni vođa,
i velika zlodela.

Hitler se od ostalih moćnih
ludaka razlikovao zloćudnošću,
a nacija koju je omađijao i predvodio
od ostalih samoživih nacija razlikovala se
i po tome što su zajedno, vođa i sledbenici,
bili inicijatori pretkonačne kataklizme.
Aleksandar Makedonski, Džingis-kan
i Napoleon ne bi mogli, i da su osvojili
više naroda i zemalja no što su osvojili,
da unište planetu na kojoj su delovali.
Hitlera, i njegove pomahnitale “ibermenše”,
samo nekoliko godina, i zaostajanje u dovršavanju
najčudovišnijih naučno-tehničko-tehnoloških
tekovina delilo je od posedovanja
najjezivijeg, nuklearnog oružja.
Koje bi sigurno upotrebili,
i svet u pretkonačnu
kataklizmu bacili.

Na razmeđi dvaju milenijuma,
i na početku ovog u kome živimo,
opet germanska rasa u najširem smislu reči,
ili, ako tu sintagmu učinimo malo preciznijom,
anglogermanska rasa – u kojoj dominira
američka nacija – želi da, na ovaj ili onaj način,
potčini sve narode i države na našoj planeti.

(Sjedinjene Američke Države jesu
multikulturno društvo, i topionica narodâ,
ali onde će još dugo pripadnici glavne,
anglogermanske rase dominirati.
Čak i ako kvantitativno budu bili
u manjini, oni će se u SAD boriti
za vlastitu mentalnu superiornost,
i biće, u mnogim domenima,
vladajuća vrhuška.)

Samoživost, imperijalna
nezajažljivost, beskrupuloznost,
opredeljenost za lažni slobodan svet,
to jest za socijalno nepravičan kapitalizam,
u kome oni što su sposobni da svakovrsne
oblike poslovanja i profitiranja organizuju tako
da manje snalažljive i, uopšte uzev, manje srećne
individue i grupe mogu bezobzirno da ugnjetavaju,
opredeljenost za satiranje svakog drugog poretka,
pa i humanog, demokratskog socijalizma,
i, kao rezultanta svih tih negativnih osobina,
jaka averzija prema nacijama i državama
koje ne pristaju da budu potčinjene,
učinili su američku naciju i državu
jednom od najomraženijih
zajednica na planeti.

S uvećavanjem
sveopšte složenosti sveta,
uvećavaju se i sveopšti nesporednici.
Amerikanci, ili, šire gledano, Anglosaksonci,
kao najmoćnija grupacija anglogermanske rase,
i uz nju milom i silom prikrpljene romanske rase,
i dalje sebe, i zapadnu civilizaciju, u kojoj dominiraju,
vide kao lučonošu slobode, pravde, demokratije,
materijalnog i sveopšteg bogatstva i prosperiteta.
Valja priznati: ideolozi Zapada poseduju
svakojake argumente kojima mogu
da podupru ove svoje tvrdnje.

Oni, kažu, vide sve nesrećne
ljude, narode i države širom sveta.
No, tvrde, te nesreće najčešće proizilaze
iz nesposobnosti, ili čak nepristajanja
bednika da slušaju zapadnjake.

U ovom objašnjenju
ima istine, ali ima i neistine.
Poznato je da su zapadnjaci marljivi,
disciplinovani, sistematični, organizacijskim
i drugim sposobnostima obdareni.
Te osobine su ih, iz veka u vek, gurale
prema vrhu planetarne civilizacije.
Ali na ovom vrhu su oni danas
i zbog dugotrajnog potčinjavanja,
odnosno iskorišćavanja, velikog broja
manje razvijenih ljudskih zajednica.
To potčinjavanje, i iskorišćavanje,
najmoćnijim zemljama Zapada i sada je
izrazita, takoreći neizlečiva preokupacija.
Štaviše, kao krupne, proždrljive, nezajažljive ribe,
ne samo što žele da progutaju mnoge manje ribe
nego se pripremaju i za borbu sa krupnim,
sebi ravnim, ali mrskim im ribama.
Trebali li ovu konstataciju konkretizovati?
Trebali li reći da se političko-vojno-profiterski
establišmenti Amerike, i njima slični establišmenti
u drugim razvijenim zemljama Zapada,
već decenijama pripremaju za konačan obračun
sa najvećim, najmoćnijim zemljama Istoka?
Prvenstveno sa Rusijom i Kinom.

Tu će biti rečeno još i ovo:
Do Hitlera svet je živeo u iščekivanju
imagarne, biblijske apokalipse,
a Hitler je svima pokazao kako izgleda
realna, pretkonačna apokalipsa.
Na razmeđu dvaju milenijuma, i na početku
ovog u kome živimo, nad glavom čovečanstva
zamahnut je Damoklov mač totalne,
konačne apokalipse!

Hitler, najsmradniji izmet
ljudskog roda u njegovoj istoriji
do početka trećeg milenijuma – izmet
koji se može smatrati i najgroznijim pečatom
na licu i blagoslovene i proklete konglomeracije,
germanske rase – čovečanstvu je pokazao
kako izgleda najekstremnije obličje
najnegativnije čovekove emocije,
bezumne mržnje.

Pošto je ova emocija
i danas jedan od glavnih uzročnika
kako potencijalnih parcijalnih katastrofa,
tako i potencijalne konačne kataklizme,
i to će, sasvim izvesno, biti
do poslednjeg dana ljudskog roda,
valja je razmotriti bar sažeto,
u nekoliko strofa.

Od praiskona, otkako su se
u mentalnom sklopu pojedinih
živih bića na Zemlji počeli razvijati
rudimenti svesti i rudimenti emocija,
u tom sklopu zaživela je i pošast
o kojoj je ovde reč.

Uvek je, već na prvi pogled,
bila uočljiva ogromna razlika između
mentalne strukture sijaset vrsta živih bića
koja poseduju tako malo razuma da se mogu
smatrati bezumnim, i mentalne strukture
jedinog živog bića koje poseduje
razvijen um, i zbog toga će se
doveka s pravom smatrati
Gospodarom Zemlje.

Teško je čoveku da utvrdi
da li je u mentalnom sklopu životinja
izrazita, pored drugih emocija,
i najagresivnija među njima, mržnja,
i koliki je njen intenzitet
u pojedinim trenucima, naročito
u ekstremnim, ili presudnim:
u trenucima borbe za očuvanje
vlastitog života, za savladavanje plena
neophodnog radi elementarnog preživljavanja,
u trenucima borbe za oslobađanje od ropstva,
ili nekih drugih neprijatnih okolnosti,
u trenucima borbe za ženku, za mužjaka,
za otklanjanje opasnosti koje prete
srodnicima i potomcima.

Pouzvano se, međutim,
može tvrditi da je mržnja često
mobilizatorska emocija. Naoružana njome,
mnoga životinja, a naročito mnoga
ljudska jedinka, uvećava sposobnost
da se bori za ostvarivanje vlastitih htenja.
Zbog toga se u nekim slučajevima
mržnja može razumeti,
pa i opravdati.

Doduše, opravdanje se
uz nju može priložiti samo ako
htenja i nastojanja njenog nosioca
proizilaze iz nužnosti. Dakle, ako se dobro,
ili neminovno manje zlo bori protiv većeg zla.
Pošto je jasno da čovek nikad neće biti
nosilac samo pozitivnih emocija,
dovoljno je da se stalno bori
za umanjivanje mržnje.

Pri tom bi dobro bilo
da se povremeno podsećamo
da je ogromna razlika između mržnje
u mentalnoj konstituciji živih bića
koja poseduju tako malo razuma
da se mogu smatrati bezumnim,
i mržnje koja se razvija
u mentalnoj nutrini čoveka,
jedinog umnog i moćnog bića
na planeti Zemlji.

Moć mržnje svih vrsta životinja,
od najbezazlenijih do najkrvoločnijih,
tako je beznačajna da ostalim stvorovima,
celokupnoj prirodi koja ih okružuje,
ne može da učini veliku štetu.
Sasvim je drugačija čovekova mržnja.
Ona je ponekad tako golema da je
u stanju da svakome i svemu
na Zatrovanoj planeti
nanese strahotno zlo.

Upravo takva mržnja,
koja ima – zahvaljujući nuklearnim,
i mnogim drugim, čudesnim i čudovišnim
naučno-tehničko-tehnološkim tekovinama,
koje je Gospodar Planete počeo veoma naglo
da ostvaruje u dvadesetom veku, i koje će
ostvarivati do kraja svog postojanja –
takva mržnja, dakle, većinu čovečanstva
veoma zabrinjava. Stoga će mogućnosti
njenog eliminisanja, ili bar svođenja
na najmanju meru, biti razmatrane
u mnogim celinama Osvitnih
principa heuteranizma.

18. MOŽE LI NASMRT BOLESNO BIĆE IPAK OZDRAVITI?

Slikovito podsećanje:

Ljudska vrsta se danas može
uporediti sa ljudskom jedinkom
koja je tokom svog postojanja
bila više puta napadana bolestima,
i svakojakim drugim nesrećama,
ali joj sâm život nije bio opasno ugrožen.
Onda ju je (a to znači: sada) spopala
smrtonosna bolest, koja joj daje
vrlo male šanse da preživi.

Znamo, po analogiji,
da je i čovečanstvo dosad bilo,
čas u ovom, čas u onom razdoblju,
na ovom ili onom kraju Zemljine kugle,
napadano epidemijama teških bolesti,
prirodnim katastrofama i velikim ratovima,
ali postojanje mu, kao razućenoj celini,
nije bilo opasno ugroženo.

Danas je ono, zahvaljujući strašnim
naučno-tehničko-tehnološkim tekovinama,
koje je u međuvremenu uvelo u primenu,
prinudeno da strepi pod Damoklovim mačem,
da se pita hoće li, u neprekidnim restrukturiranjima
političko-vojno-profiterskih establišmenata,
negde na vrh doći mentalno poremećena
individua, ili garnitura, koja će pritisnuti
dugme za pokretanje konačne kataklizme.
Štaviše, neki skeptici nas opominju
da takve individue, i garniture,
ponegde već vladaju.

Većina ljudi na planeti smatra
da se u političko-vojno-profiterskim
establišmentima Sjedinjenih Američkih
Država, na vrhu, i oko tog vrha, smenjuju
individue, i čitave garniture, koje su
vrlo blizu stanja veoma opasnog ludila.
Zbog njih je čovečanstvo danas
vrlo blizu konačne kataklizme,
to jest samouništenja.

Američki pak lideri,
i američki satrapi širom sveta,
govore da se na vrhu, i oko tog vrha,
u Rusiji i Kini smenjuju ludaci
zbog kojih je čovečanstvo danas
vrlo blizu konačne kataklizme,
to jest samouništenja.

Bilo kako bilo,
razumni ljudi jasno vide
da je ljudski rod sebe nehotice
doveo – zbog svog umlja-i-bezumlja,
koje mu je tokom istorije donosilo i dobro i zlo,
koje se, avaj, sada ovaplotilo i u strahotnim
naučno-tehničko-tehnološkim
tekovinama – do stanja bića
nasmrt bolesnog.

U takvom stanju
retkim optimistima preostaje
samo da realiste, skeptike i očajnike
teše napomenama da se čuda događaju.
Da se ponekad i najteže bolesti povlače,
da se i nasmrtni bolesni nesrećnici
katkad u život vraćaju.

19. POZIV NA PREKRETNICU U NAŠEM PONAŠANJU

Heuteranisti su u suštini
kritički realisti, ali će povremeno,
u određenim okolnostima biti,
bar u svom javnom delovanju, i optimisti.
Oni koji će ljude ne samo čudima tešiti
nego će ih motivisati, i organizovati,
s ciljem da čuda i ostvaruju.
Takvi poduhvati će biti mogući
samo u društvima u kojima će oni,
heuteranisti, dobiti, i sami sebi
stvoriti, mogućnosti
da dominiraju.

Na početku postojanja
heuteranističke filozofije, ideologije
i akcije (ova potonja će biti ovaploćena
u heuteranističkom pokretu), poboljšavači
i spasioci sveta moraće da budu realisti,
a to znači skeptici, neretko čak i očajnici.
Jer su na početku trećeg milenijuma
veoma male šanse čovečanstva,
nasmrt bolesnog, da preživi.
Skepsa i oćajanje heuteranista,
kao i mnogih drugih ljudi na planeti,
poćeće da se smanjuju, a optimizam će
poćeti da raste, samo ako budu jaćali
znaci povlaćenja smrtonosne bolesti.
Ćak i tada će minula iskustva,
i strahovi od mogućih recidiva,
ljude podsticati da budu
sumnjićavi i oprezni.

Heuteranisti će,
neka još jednom bude rečeno,
biti svesni da su šanse za izbegavanje
totalne, konačne kataklizme veoma male.
Ali i male šanse su bolje nego nikakve.
Nasmrt bolestan čovek može
samo da se nada da će senku smrti
otkloniti uz pomoć nekog efikasnog leka,
ili uz pomoć čuda koje se iznenada probudilo
i razbokorilo u njegovom organizmu.
Nasmrt bolesno čovečanstvo može
senku vlastite smrti otkloniti promenom
sveta koji je stvorilo. Ta promena će
moći da se izvede najpre jačanjem
umlja, potiranjem slaboumlja.

Ljudski rod bi ovaj proces
teško mogao da ostvari i kad bi svet
oblikovale samo najbolje osobine
njegovog razuma, senzibiliteta i karaktera.
Ostvarivanje procesa poboljšavanja sveta
dodatno je otežano zbog svakojakih,
pa i negativnih tekovina, koje je
Gospodar Zemlje tokom istorije
nagomilao u tom svetu.
Kad se jedna tekovina,
bila pozitivna ili negativna,
ukoreni u čovekovo postojanje,
veoma ju je teško iskoreniti.
Konkretno, u najmoćnijim zemljama
političko-vojno-profiterski establišmenti
veoma će se teško odreći najstrašnijeg,
nuklearnog oružja, bez obzira na to
što je ono monstruozno, što je
simbol konačne kataklizme.

Svesni da moraju delovati
u nepovoljnim okolnostima,
heuteranisti će poziv na prekretnicu
ljudima – prevashodno najkvalitetnijim,
ali i svim drugim – upućivati
na svakojake načine,
i svakojakim rečima.

Pa i ovim:

“Radoznali, dokoni, iščašeni,
zacelo će i dalje razbijati glave,
svoje i tuđe, nad pitanjima
na koja se ne mogu dati
suvisli, pouzdani odgovori.

A mi, samosazdani poboljšavači
i spasioci ljudskog roda, i vaskolikog
živog sveta na Plavoj planeti, ne smatramo
naročito bitnim, za egzistenciju čoveka
kao pojedinca, i celokupnog čovečanstva,
zamajavanje oko nerazmrsivih zavrzlama.”

Autor Osvitnih principa heuteranizma je
na početku ovog poglavlja naveo četiri
takve zavrzlane: nastanak i strukturu svemira
(sa Tvorcem-i-Upraviteljem, ili bez njega),
beskonačnost vremena, i prostora,
te smisao postojanja kosmosa
i ljudskog bića.

Heuteranisti su sebi,
zbog opasnosti koju vide,
dali zadatak da vlastitim
razmišljanjem, propovedanjem,
verbalnim i neverbalnim delovanjem
sve razumne, odgovorne, dalekovide ljude
podstiču da učestvuju u realizaciji
preko potrebne prekretnice.

20. DVA OSNOVNA ZADATKA ČOVEČANSTVA

Kakav god da je,
Gospodar Planete nosi,
zbog sijaset raznih, a naročito
zbog negativnih vlastitih tekovina
u naučno-tehničko-tehnološkim domenima,
i zbog demografsko-produkcijsko-zagađivačke
eksplozije, pogubno breme, kakvo nije nosila
nijedna dosadašnja ljudska generacija.
Stoga će heuteranisti, dokle god bude
postojao njihov pokret, ponavljati:
“Ovaj čovek, ovo čovečanstvo mora,
ako želi da se zagledava u svetao horizont,
što pre da otkloni sve svoje sramote,
i da reši krucijalne, globalne,
opštečovečanske probleme!”

Svi zadaci čovečanstva
mogu se svesti na dva osnovna.
Prvi po važnosti je stvaranje uslova
za sigurnu i nedogledno dugu budućnost
ljudskog roda i ostalog živog sveta.
Taj će cilj biti postignut samo ako prethodno
bude bio ostvaren drugi fundamentalan zadatak:
ako najkvalitetnija, najdalekovidija, najodgovornija
vrhuška planetarne civilizacije, ujedinjena
u okviru heuteranističkog pokreta,
bude postala i najuticajnija,
ako bude uspela da blagovremeno
radikalno poboljša sebe, potom
najbitniji deo čovečanstva,
na kraju i ceo svet.

Heuteranistički pokret je potreban, dakle, zbog toga što će promene u bitnim ljudskim društvima moći da se realizuju samo ako kompaktna, jasno profilisana manjina bude uspela da vodi, preoblikuje, poboljšava šaroliku, pretežno amorfnu, neorganizovanu većinu.

Elitne manjine obično svoje vizije oživotvoruju na pet metodoloških nivoa. Na najvišem nivou su ciljevi koje dotična grupacija želi postići. Ciljevi se pretaču u principe, koji su, u stvari, osnovni stavovi, rukovodeće ideje. Principi se konkretizuju putem normi, pisanih i nepisanih, verifikovanih zvanično i nezvanično. Pojedine norme sadržane su u samim principima, druge su njihovi spoljašnji derivati. Norme se sprovode putem zakonâ, institucija, mnogih relevantnih punktova u organizovanju društvenog života. Na petom nivou su ljudi. Kako oni koji čine institucije, tako i oni koji sebe vide kao čiste, od svega (sem od elementarnih zakona života) oslobođene individualiste. Peti nivo je, u slikovitoj predstavi, najniži, ali se on istovremeno mora smatrati i najvažnijim, kao što se fundamenti smatraju najvažnijim segmentima kuće.

Heuteranisti će istrajno nastojati da stvore uslove za buđenje, osvešćivanje, poboljšavanje čoveka, i kao individualnog bića i kao društvenog subjekta, na svim nivoima, počev od familijarnih, rodbinskih i lokalnih zajednica, preko regionalnih, nacionalnih i državnih entiteta, do supkontinentalnih, kontinentalnih i interkontinentalnih civilizacija, te do celog čovečanstva kao planetarne civilizacije.

Elita čovečanstva u budilačku, osvešćivačku, poboljšavačku misiju ući će ne samo zbog najuzvišenijih, idealističkih, to jest kulturnih i etičkih razloga, već prvenstveno radi ostvarivanja najbitnijeg od svih ostvarivih ciljeva: spasavanja ljudskog roda i ostalog živog sveta na Zemlji.

Manjina koja treba da bude najkvalitetnija i najorganizovanija, često će naglašavati da čovek, ako bude ostao ovakav kakav je u epohi u koju je pala smena milenijumâ, neće biti u stanju da reši krucijalne probleme. Samo ako se bude istinski, brzo i radikalno promenilo, čovečanstvo će biti u stanju blagovremeno da potre opomenu: Neadekvatna briga mnogih individua i grupacija za sudbinu sveta prva je velika sramota ljudskog roda!

21. PESIMISTI I OPTIMISTI

Prvi iz naslova ovog odeljka
smatraju da se čovek, kao i sve ostalo
što su stvorili Bog ili Priroda,
ne može suštinski promeniti.
Da se, doduše, u određenim okvirima,
može pokvariti, ali ne i poboljšati.
To potvrđuje, vele pesimisti,
celokupna istorija ljudskog roda,
koja je beskrajna priča
o Grešnikovim iracionalnostima,
zlodelima, nesrećama.

Gledano, međutim,
sa optimističkog stanovišta,
koje nadilazi pesimističko,
čovek se može poboljšati.
Štaviše, podvlače optimisti,
istorija ljudskog roda potvrđuje
da se on od pamtiveka stalno poboljšava.
Iracionalnosti, zlodela i nesreće ne uvećavaju se
proporcionalno s uvećavanjem svakojakih,
pa i destruktivnih čovekovih moći.
Kad bi on i danas bio onako samoživ,
nerazuman, nesposoban da se kontroliše,
kakav je bio pre nekoliko hiljada,
pa i pre nekoliko stotina godina,
verovatno bi, s obzirom na silne moći
koje je u međuvremenu stekao,
na oruđa i oružja koja je stvorio,
uništio kako vlastitu vrstu
tako i najveći deo
živog sveta na Zemlji.

22. REALISTI I UTOPISTI

Čovek se, na sreću,
iz veka u vek menja nabolje.

Ali danas, na nesreću,
ne onako brzo i radikalno kako bi,
s obzirom na brzinu i veličinu
promena koje u svom užem, širem
i najširem okruženju izaziva,
trebalo da se poboljšava.

Taj proces će se ubrzati
samo ako ljudsko biće,
čovečanstvo kao celina,
bude istinski shvatilo da mora,
radi otklanjanja sijaset negativnih
posledica pretežno pozitivnog progressa
u mnogim domenima stvarnosti,
sebe što pre i što radikalnije
promeniti nabolje.

Ovaj imperativ sada,
na početku trećeg milenijuma,
suštinski shvataju samo izuzetni pojedinci.

Ima među njima svakojakih:
i umišljenih proroka i nabeđenih
mesija, ali i vidovitih umnika.
Zajednička im je briga za sudbinu
čovečanstva i sveta.

Prizemni realisti,
kratkovidni, egocentrični,
ponajviše u vlastite neposredne
želje, interese, ciljeve zagledani,
sve njih nazivaju čudacima,
idealistima, utopistima.

Kad se razmišlja
o ovoj kategoriji posebnika,
valja imati na umu dve pouke iz istorije:
Svet su obično menjali fanatični borci
za ostvarenje postavljenih ciljeva.
Bilo je mnogo fanatika koji su
svojoj sredini nanosili zla,
ali je bilo dosta i onih koji su
inicirali pozitivne promene.

Današnji svet je tako uređen
da negativni individualni fanatici ne mogu
da se razmahnu i da užoj ili široj svojoj okolini
nanose pregolema zla. Nažalost, okolini,
čak veoma širokoj – čitavoj planeti! – zla mogu da čine
samoživi, beskarakterni, beskrupulozni pohlepnici,
koji, u najmoćnijim i najuticajnijim državama sveta,
tvore zločinački, oko sebičnih interesa ujedinen
politički, vojnoindustrijski, plutokratski,
rečju, profilterski establišment.

Za razliku od tih zlikovaca,
koji izazivaju manji ili veći otpor
pripadnika skoro svih društvenih slojeva
u zemljama u kojima čine zlodela,
pozitivni fanatici averziju i otpor
u normalnim okolnostima ne izazivaju.
No, budući da su im ciljevi veoma pretenciozni,
dalekosežni, naizgled magloviti, neostvarivi,
a materijalni resursi su im vrlo skromni,
popravljači i spasioci čovečanstva
ne uspevaju da za realizaciju svojih ideja
masovno motivišu pripadnike
osnovnih društvenih slojeva
u zemljama u kojima deluju.

Nedovoljno čvrste vizionare
obično čak i pasivan otpor,
u obliku indiferentnosti okoline,
pokoleba, na kraju i natera da odustanu
od nastojanja da plemenite ciljeve ostvare.

Čoveka mogu poboljšati, i svet spasiti,
samo dosledni, fleksibilni ali i nepokolebljivi
pozitivni fanatici, idealisti, utopisti.
Oni koji znaju da su valjane utopije
potrebne ljudima, kao što su
svetionici potrebni mornarima.

Istina je da su postojale,
da i sad postoje negativne utopije,
koje su pojedince i narode unesrećivale,
koje ponegde još uzrokuju nesreće.

Najpoznatije među njima su,
u domenu društvene stvarnosti,
desna i leva totalitarna anomalija,
a u domenu prirodnih nauka
zloupotreba najvećih i najstrašnijih
naučno-tehničko-tehnoloških dostignuća,
sa ciljem da se stvori svemoćno oružje,
koje će posednicima takve zlokobi
ispuniti sve, pa i najluđe želje.

Nevesela je i istina da su uvek postojale,
da i danas postoje pozitivne utopije koje nisu
ostvarene ne samo zbog objektivnih okolnosti
nego i zbog subjektivnih razloga: čovekovih mana.
U društvenom domenu najpoznatija je ljudska čežnja
za pravičnošću, prožetom što višim stepenom
jednakosti, bez komunističkog totalitarizma,
a u domenu prirodnih nauka takva je
čovekova čežnja za ovladavanjem
svim tajnama i silama Prirode.

Istina je, međutim, i to
da je čovek od pamtiveka do danas
u manjoj ili većoj meri ostvario
mnogobrojne utopije.
Iz društvene stvarnosti
neka ovde bude spomenuto
oslobađanje robova i kmetova,
pravo građana na izbor svojih
predstavnika u političkim organima,
pravo žena da u svakom pogledu budu sasvim,
ili skoro sasvim izjednačene s muškarcima,
a poznate su i mnoge druge tekovine
u domenu ljudskih prava.
Iz domena prirodnih nauka
neka ovde budu spomenuti
čovekovi snovi o mogućnosti da,
leteći, jureći kopnom ili ploveći,
savladava ogromna prostranstva,
da za nekoliko dana, ili za još kraće
vreme, stigne s kraja na kraj sveta.
Vekovima je čovek sanjao da
efikasno leči bližnje, da, recimo,
bolesne organe zamenjuje zdravim.
Vekovima je sanjao o mogućnosti
da najteže poslove umesto njega
obavljaju razna oruđa.
Ti snovi, i mnogi, mnogi drugi,
iako su nekad bili čudačke utopije,
danas su obična stvarnost,
puka svakodnevica.

Među utopijama treba,
dakle, razlikovati ne samo
negativne i pozitivne nego i
neostvarive i ostvarive.

U prvom svom stadijumu
svaka je utopija neostvariva.
Neostvarivost je u njenoj definiciji.
Ali ljudsko biće, i kao samosvojna individua,
i kao čestica građe od koje su sačinjene i heterogene
i kompaktne zajednice, neprekidno se menja.
Ono što u jednoj epohi beše neostvarivo,
u drugoj epohi, u drugom stadijumu
individualnog i društvenog razvoja,
kad se u adekvatnoj konstelaciji
nađu svi potrebni uslovi,
postaje ostvarivo.

Da li sada,
na početku trećeg milenijuma,
postoje uslovi potrebni za buđenje,
osvešćivanje, poboljšavanje ljudskog bića,
da li postoje uslovi za spasavanje ljudskog roda
i ostalog živog sveta na Zemlji?

Bilo bi veoma dobro da se
na ovo pitanje može dati decidiran
pozitivan odgovor. Ali to, avaj, nije moguće.
S jedne strane, ugroženost čoveka, sveg živog sveta
na Oštećenoj planeti, tako se jasno vidi da je
ne samo u glavama najumnijih nego i u glavama
mnogih drugih ljudi veoma narasla svest
o potrebi što hitnijeg i što delotvornijeg
rešavanja najvećih svetskih problema.
Jasno se, nažalost, vidi i golema, masovna,
po svoj prilici, neizlečiva ljudska sebičnost,
gotovo neiskorenjiva, suicidalna kratkovidost,
i maloumna, zločinačka neodgovornost.
Zbog tih mana ljudski rod, možda,
neće izbeći vlastitu propast.

23. HEUTERANIJA

Umni, dalekovidni, odgovorni
posebnici moraju se ujediniti i, uz pomoć
mnogih drugih, takođe visokokvalitetnih ljudi,
boriti za spas čovečanstva, i ostalog
živog sveta na Zemlji.

Tvorac heuteranizma predlaže
razvijanje planetarne civilizacije,
Heuteranije. Ona bi trebalo da se
razbokori na početku trećeg milenijuma.
Bude li se doista razbokorila, u njoj će,
putem heuteranističke filozofije, ideologije
i akcije, biti stvoreni uslovi za uzvisivanje
ljudskog bića, i vascelog ljudskog roda,
te za obezbeđivanje njegove
vrlo duge budućnosti.

Filozofija heuteranizma,
kao konzistentan pogled na svet,
proizilazi iz najveće čovekove opsesije:
žudnje za ugodnošću i besmrtnošću.
Prvenstveno iz čovekovog oslanjanja
na uverenje da relativno besmrtan može biti
jedino kao kap u reci čovečanstva,
ako toj reci obezbedi veoma dugo trajanje.
(Neuništivim, u vremenu i prostoru, Svežudnik,
kao telesno-energijsko-mentalna trijada,
deo sebe može smatrati samo ako ima na umu
da će čestice materije i energije, koje ga
za njegovog života čine, u bezbrojnim
varijantama drugih integracija
večno postojati.)

Filozofija heuteranizma je, dakle,
zasnovana na glavnom čovekovom svojstvu:
manje-više razumnoj žudnji za srećom,
te, sledstveno tome, na uverenju Polivalentnog
da njegovo postojanje nema nedokučivu svrhu,
da je smisao života u ovozemaljskom dugovečnom,
valjanim, moralnim postupcima obeleženom,
zadovoljstvima ispunjenom življenju,
koje ne škodi savremenicima,
niti ugrožava nedogledno dugu
budućnost čovečanstva.

Heuteranistička ideologija takođe je
zasnovana na sreći kao glavnom čovekovom cilju.
Ona predstavlja sistem manje ili više konkretizovanih,
na fonu heuteranističke filozofije oblikovanih ideja,
te skup zadataka koji proizilaze iz tih ideja,
kao i skup odgovarajućih principa,
kao instruktivnog lanca u ostvarivanju
postavljenih zadataka.

Nosilac heuteranističke akcije,
putem koje treba da u egzistenciji svake
kulture, nacije i države, u svim domenima
njihovog života, bude ovaploćena heuteranistička
filozofija i ideologija, biće heuteranistički pokret.
On će nastajati kroz nastajanje i saradnju
heuteranističkih zajednica. Pokret će delovati,
geopolitički gledano, na svim nivoima:
od lokalnog do planetarnog.
Čovečanstvo bi imalo velike vajde
ako bi heuteranistički pokret
u dogledno vreme postao jedna
od najvećih društvenih snaga
na ovoj planeti!

24. DOMENI DELOVANJA HEUTERANISTA

Čovek, prirodno i društveno biće,
čedo je prirodne stvarnosti,
a tvorac, ujedno i tvorevina
društvene stvarnosti.

Obe stvarnosti čini bezbroj domena
u kojima se odvijaju čovekove aktivnosti.

Svaki od tih domena ima manju ili veću
važnost za sadašnjost i budućnost čovečanstva,
i celokupnog živog sveta na Izuzetnoj planeti.

U osvitnoj heuteranističkoj aksiologiji
trideset fenomena, kao domeni stvarnosti,
zaslužuju veću pažnju od ostalih.

Tih trideset društvenih domena,
u najširem smislu ovog izraza,
trideset opštečovečanskih problema,
koji treba da budu neugasivi inspiratori
kako heuteranista tako i svih ostalih
poštovanja dostojnih individua i grupacija,
glavni pokretači njihovih visokovrednih aktivnosti
na početku trećeg milenijuma, jesu:

inicijalni, kulturni, etički,
redukcijski, ekološki, demografski, pacifistički,
filozofski, justicijski, legalistički,
ideološki, demokratični, liberalistički,
organizacijski, politički, ekonomski,
scijentistički, tehnološki, artistički,
civilizacijski, globalistički, komunikacijski,
komunitaristički, individualistički, hedonistički,
solidaristički, humanitarni,
etnički, religijski
i futurološki.

25. REDOSLED OSVITNIH PRINCIPA PO KRITERIJUMU RELEVANTNOSTI

Heuteranisti neće biti
prvi razmatrači trideset
navedenih fenomena, prvi rešavači
najbitnijih svetskih problema.
Ljudski rod se tim problemima
već duže vreme bavi.
No heuteranisti će pokušati da,
brže, racionalnije, delotvornije
od dosadašnjih individua i grupacija,
nađu najbolje puteve za izlazak
iz kataklizme koja svima,
koja svemu preti.

Heuteranisti će delovati
u okviru goleme, složene zajednice,
planetarne civilizacije zvane Heuteranija.
Konstitutivni akt, prvu verziju venca ideja vodilja,
odnosno zbornika osnovnih namera, koncepcija
i stavova glavnine pripadnika te civilizacije
činiće Osvitni principi heuteranizma.
Oni su začetni, ali ne i večni.

Čine ih trideset poglavlja.
Svakom bitnom domenu stvarnosti,
svakom opštečovečanskom problemu,
svakom od trideset glavnih pokretača
osmišljenih aktivnosti heuteranista,
i ostalih ljudi spremnih da rade
za dobrobit čoveka i sveta,
odgovara jedan osvitni
heuteranistički princip.

Kad razmišljaju
o problemima koje treba
što pre da počnu odlučno da rešavaju,
kao pripadnici veoma potrebnog pokreta,
prisutnog u svim bitnim domenima,
i na svim geopolitičkim nivoima
egzistencije ljudskih zajednica,
heuteranisti razlikuju primarne,
sekundarne i tercijarne probleme.
Sledstveno, razlikuju i tri vrste
svog odnosa prema njima.

Primarni, sudbonosni problemi
navedeni su, i osvetljeni, u prvih sedam
osvitnih heuteranističkih principa.
Od uspeha u rešavanju tih problema
zavisi opstanak i budućnost čovečanstva.
Stoga će heuteranisti širom sveta
morati da budu jedinstveni i uporni,
sve dok svi kardinalni problemi
ne budu bili otklonjeni.

Inicijalni, Kulturni, Etički,
Redukcijski, Ekološki, Demografski
i Pacifistički princip sačinjavaju,
dakle, jezgro heuteranizma.

Ta septima je vrlo važna zbog toga što
prvi princip čoveka budi iz kobnog dremeža,
drugi i treći podstiču ga na samopoboljšavanje,
a potonja četiri ukazuju mu na najveće
konkretne probleme današnjeg sveta,
i na najdelotvornija rešenja tih problema.
Zbog navedenih činjenica ovih sedam
osvitnih principa heuteranizma
bitniji su od svih ostalih.

Zapravo, opstanak čovečanstva,
te šansa da njegova budućnost bude
pretežno srećna, i nedogledno duga,
najviše zavise od uspešnosti rešavanja
četiriju najbitnijih, gledano sa jednog od
dihotomnih stanovišta posmatranja
čoveka, spoljašnjih problema:
redukcijskog, ekološkog, demografskog
i pacifističkog. Pre toga ljudsko biće,
čovečanstvo u celini, mora da reši tri
kardinalna unutrašnja problema:
inicijalni, kulturni i etički.

Jer najproblematičniji spoljašnji kvartet
može da bude nadvladan samo najkvalitetnijim,
najmoćnijim unutrašnjim trijom. Ako čovek ne bude
u bliskoj budućnosti postao mnogo inicijativniji,
kulturniji i etičniji nego što je sada,
i ako ne bude promišljeno i vrlo odlučno
krenuo u spasavanje sebe samog i ostalih
živih tvorevina, životinjskih i biljnih,
smak sveta, koji je na pomolu,
u dogledno vreme biće
dokraja realizovan.

Najbitnije unutrašnje probleme
heuteranisti će stalno imati na umu
prilikom samopregornog samousavršavanja,
izgradnje vlastitog duha, senzibiliteta i karaktera.
Najbitnije pak spoljašnje, javne probleme, vrhunski,
a uz njih i drugi kvalitetni subjekti ljudskog roda,
imaće na umu prilikom neumornog delovanja
u užoj, široj i najširoj životnoj sredini.
Svi domeni međusobno su povezani,
svi utiču na kvalitet, pravac
i smer rezultante.

Redosled osvitnih principa, kao i samih opštečovečanskih problema, zasnovan je na njihovom značaju za sadašnjost i budućnost čoveka i sveta, donekle i na njihovim tematskim specifičnostima.

Ova dva kriterijuma nisu primenjena striktno.

Teško je tačno sagledati značaj svakog fenomena tekuće stvarnosti, i njegov uticaj na ljudske jedinice i grupacije.

Složenost tematike većine osvitnih heuteranističkih principa, i njena delimična prepletenost sa tematikom drugih principa, takođe onemogućavaju stvaranje redosleda uz koji ne bi mogle stajati nikakve primedbe.

Redosled osvitnih principa važan je prvenstveno zbog toga što su preko njega jasno akcentovani najrelevantniji opštečovečanski problemi, koji treba da imaju prioritet u vremenu, intenzitetu i radikalnosti rešavanja.

Primarna septima će odrediti sudbinu ljudskog roda.

Ostali osvitni principi, i opštečovečanski problemi, čine, u ovom razvrstavanju, dva korpusa, prvenstveno radi njihove bolje preglednosti. Stoga izvedeno dvodelno grupisanje nema neki naročiti značaj.

Sekundarnih heuteranističkih principa, u kojima se razmatraju svojstva, i modusi rešavanja, bitnih, ali ipak, u poređenju sa jezgranom septimom, sekundarnih opštečovečanskih problema, ima deset. To su:
Filozofski, Justicijski, Legalistički, Ideološki, Demokratski, Liberalistički, Organizacijski, Politički, Ekonomski i Scijentistički princip.

Tercijarnih heuteranističkih principa, u kojima se razmatraju svojstva, i modusi rešavanja, takođe bitnih, ali ipak, u poređenju sa jezgranom septimom, tercijarnih opštečovečanskih problema, ima trinaest. To su:
Tehnološki, Artistički, Civilizacijski, Globalistički, Komunikacijski, Komunitaristički, Individualistički, Hedonistički, Solidaristički, Humanitarni, Etnički, Religijski i Futurološki princip.

Heuteranisti, i njima slični visokokvalitetni ljudi, u rešavanju problema koji pripadaju primarnoj septimi imaće izgleda na uspeh samo ako budu, širom sveta, jedinstveni, odlučni i uporni. U rešavanju pak sekundarnih problema, među heuteranistima, i drugim plemenitim ljudima, moći će da postoje nevelike, a u rešavanju tercijarnih problema i povelike razlike.

Ideje vodilje potrebne su svakoj
individui i zajednici, pa će biti potrebne,
naročito one iz sedam jezgranih osvitnih principa,
i članovima heuteranističkih zajednica,
sve dok te zajednice budu postojale.

Mnoge ideje vodilje, izložene
u Osvitnim principima heuteranizma,
biće prilično čvrste, neke i veoma čvrste.
Heuteranisti će biti dužni, kako je već rečeno,
da se nekih doslednije, nekih labavije pridržavaju.
Te vodilje ipak niko neće moći da smatra dogmama.
Jer dogma je tvrdnja u koju se ne sme sumnjati.
Ona je plod nekritičkog, okoštalog, u većoj meri
iracionalnog nego racionalnog mišljenja.
Najvećim delom je zasnovana na autoritetu,
tek donekle, ili čak nimalo, i na činjenicama.
A sve heuteranističke ideje vodilje,
uključujući i najčvršće, najuverljivije,
biće podložne razmatranju, pa i korekciji.
Kad god se budu promenile okolnosti
u kojima dotične ideje behu formirane,
ili kad mnogo ljudi, kako verifikovanih članova
heuteranističkih zajednica tako i onih
koji formalno ne budu bili heuteranisti,
bude zaključilo da neke ideje, i odredbe,
u novim okolnostima ne valjaju,
te ideje, i odredbe, biće korigovane.
Takozvane apsolutne istine (često falične)
žive u religijama, a neke apsolutne, ispravne,
dokazive, proverljive istine mogu se naći
u egzaktnim naukama. Pokret za poboljšavanje
vascelog čovečanstva, i spasavanje sveta,
nije ni religija ni egzaktna nauka,
pa apsolutne istine ne sadrži.

Heuteranističke ideje
treba, dakle, da budu promenljive,
u svakoj epohi, u svakoj konstelaciji
bitnih činilaca u svetu, najbolje lučevine
ljudskog duha, senzibiliteta, karaktera i iskustva.
Najbitnije među njima biće obnarodovane,
razrađivane, realnosti prisposobljavane
putem smenjivih verzija zbornika
heuteranističkih principa.

Osvitni principi heuteranizma
prva su verzija dotičnog zbornika.
Oni se od narednih verzija razlikuju po tome
što nisu plod duha, senzibiliteta, karaktera i iskustva
sijaset heuteranista širom sveta, nego ih – uz pomoć
nemnogo učesnika u privatnoj i javnoj raspravi
u Jugoslaviji – oblikuje samo jedan čovek,
tvorac heuteranizma.

Pošto tako nastaju,
Osvitni principi nisu savršeni.
Da bi bili što bolji, začetni autor
prvu njihovu varijantu nudi na uvid
i raspravu ljudima koji imaju mogućnost
i želju da u poboljšavanju konstitutivnog
akta heuteranističkog pokreta učestvuju.
Inicijator heuteranizma namerava da,
nakon uže, privatne, i šire, javne rasprave,
sačini i drugu radnu varijantu ovog zbornika.
Možda će sačiniti i treću. Nakon radnih varijanti,
i rasprava o njima, biće formirana konačna
varijanta Osvitnih principa heuteranizma,
kao prva od mnogih, svakoj epohi
prisposobljenih verzija zbornika
heuteranističkih principa.

26. STRUKTURA I OKVIRI HEUTERANISTIČKOG POKRETA

Budući da su
heuteranistički principi
ustav svetskog heuteranističkog pokreta,
svaku njihovu verziju će razmotriti i verifikovati
Magnodeon, najviši politički organ tog pokreta.
Magnodeon će, kad bude bio formiran,
verifikovati i prvu verziju:
Osvitne principe heuteranizma.

O formiranju Magnodeona,
i drugih organa Najbitnijeg pokreta,
političkih, upravnih, kulturnih, ekonomskih,
društvenih u užem, širem i najširem smislu reči –
dakle, svih organa koji su potrebni za funkcionisanje
svakog relevantnog, pa i heuteranističkog pokreta,
na svim nivoima njegovog delovanja – detaljno se
govori u četrnaestom poglavlju, u kome su izloženi
svi elementi Organizacijskog osvitnog principa.
Ovde valja objasniti samo ono najneophodnije
što je potrebno znati da bi se, pre čitanja
četrnaestog poglavlja, moglo sagledati
osvitnu, početnu etapu u formiranju
heuteranističkog pokreta.

Najpre treba imati na umu
da će postojati dve kategorije heuteranista.
Većinu će činiti obični pripadnici pokreta,
a manjini će pripadati oficiri, zvani gorveduani,
najgorljiviji i najpouzdaniji posvećenici.
Oni će činiti nerazrušivo jezgro
heuteranističkog pokreta.

Svi koji se zagledavaju
u društveno-prostorne okvire
delovanja heuteranista, neka znaju
da će Najsvetliji pokret biti, na celoj planeti,
organizovan prema hijerarhijskoj šemi.
U njoj će uočljiva biti dva korpusa:
bazični, od lokalnog do državnog nivoa,
i globalni, sa nadležnostima između
državnog i svetskog nivoa.

Bazični korpus organizacije
heuteranističkog pokreta imaće,
u okviru svake etatističke zajednice,
tri nivoa: lokalni, regionalni i državni.
Organi upravljanja svim oblicima delovanja
heuteranističkog pokreta na lokalnom nivou
biće lokodeoni. Ti organi će biti hibridni,
što znači da će ih sačinjavati sektori, odseci,
odbori, odeljenja, kancelarije – izbor naziva
tih osnovnih jedinica, nadležnih za razne domene
delovanja heuteranista na lokalnom nivou,
biće, u svakom lokodeonu, prepušten
pripadnicima heuteranističkog pokreta.
Organi upravljanja na regionalnom nivou
biće regodeoni. I oni će biti hibridni, što znači
da će ih sačinjavati specijalizovane službe,
nadležne za razne domene delovanja heuteranista
na regionalnom nivou unutar jedne države.
Organi pak upravljanja svim oblicima egzistencije
heuteranističkog pokreta na državnom nivou
biće statodeoni. I njih će sačinjavati sektori,
odseci i druge jedinice, odnosno službe,
nadležne za razne domene delovanja
heuteranista na nivou države
kojoj pripadaju.

Globalni korpus organizacije
heuteranističkog pokreta imaće
u nekim međudržavnim regionima tri,
u nekim oblastima planete i više nivoa.

Na prvom nivou će, pored službi statodeonâ
usmerenih nadole, prema državama kojima pripadaju,
postojati i službe usmerene nagore, prema planetarnim
problemima. Na narednom nivou, kontinentalnom
(ponegde će postojati i supkontinentalni,
ponegde i interkontinentalni nivo), postojaće
kontodeoni, složeni politički organi zaduženi za
međusobnu saradnju kontinentalnih blokova.
Najzad, na planetarnom nivou će postojati
jedan jedini, vrhovni heuteranistički
organ upravljanja, Magnodeon.

Najviše političko telo
najšire heuteranističke asocijacije
imaće mnogo nadležnosti u domenu
delovanja svetskog heuteranističkog pokreta.
Jedna od njih će biti, kao što je već rečeno,
razmatranje i verifikovanje svake verzije
zbornika heuteranističkih principa,
počev od prve među njima, zvane
Osvitni principi heuteranizma.

Na svetu će u svakoj epohi
postojati samo jedan legitiman
zbornik heuteranističkih principa.
Kada događaji i procesi na planeti
aktuelnu njegovu verziju budu učinili
prevaziđenom, članovi Magnodeona
pokrenuće inicijativu za pisanje
nove verzije. Potom će
i nju verifikovati.

27. OBJEKTIVNO I SUBJEKTIVNO U OSVITNIM PRINCIPIMA

Nijedno apartno delo,
prožeto idejama vodiljama
koje u velikoj meri odudaraju
od ustaljenih ideja, istina i zabluda
tekuće epohe, ne prihvata se lako.
No otpor prema njemu utoliko je manji
ukoliko je veća količina objektivno sagledanih
bitnih faktora koje to delo nosi u sebi,
a koji znatno utiču na trenutnu
i buduću sudbinu sveta.

Tvorac heuteranizma trudi se
da, u granicama svog subjektivizma,
bude što objektivniji. Štaviše, povremeno je
obuzet željom da Osvitni principi heuteranizma
budu najvećim delom trajno aktuelni, da budu
ne samo izvorni, temeljni, nego i ssevremeni,
bar u tom smislu što će služiti kao uzor
prilikom formiranja narednih verzija
zbornika heuteranističkih principa.
U nastojanju da ostvari tu svoju želju,
prvi heuteranist pokušava da
Osvitne principe što jače impregnira
objektivnošću, uverljivošću, dojmljivošću,
profetizmom – ali i prakticizmom.
Želi da u prvoj verziji promenljivog
zbornika heuteranističkih principa
bude što više autentičnih, iako notornih,
a što manje efemernih fakata, ideja
i stavova, koje će pre ili kasnije
pregaziti točak vremena.

Utemeljitelj heuteranizma
ne uspeva, međutim, da otkloni
sve svoje nedoumice, da popuni
sve praznine koje sagledava, da reši
sve probleme kojima je opsednut.

Zbog toga su u prvoj varijanti
Osvitnih principa heuteranizma izložene,
radi filtriranja, preoblikovanja, poboljšavanja,
i normalne, i donekle iščašene, i ekscentrične
ideje, i nepokolebljiva i lelujava uverenja,
čvršće i mekše zasnovani stavovi, i predlozi,
i nalozi koji će u heuteranističkoj praksi
moći da se realizuju na različite načine,
ili uopšte neće morati da se realizuju,
i sugestije o kojima će se u jednim
heuteranističkim zajednicama gorljivo,
u drugim indolentno diskutovati,
i dvoumice koje tek treba
da budu razrešene.

Kombinator heuteranističke
filozofije i ideologije, inicijator akcije
(ovaploćene u heuteranističkom pokretu),
svestan je, dakle, da objektivnost,
društvena, naučna, sveopšta informisanost,
te saznajna sposobnost, i mudrost, jednog čoveka
ne mogu da budu ravne objektivnosti, sveopštoj
informisanosti, te saznajnoj sposobnosti, i mudrosti,
nekoliko, ili mnogo hiljada, potom i mnogo miliona ljudi.
Zbog toga prihvata činjenicu da će Osvitni principi,
najpre kao prethodnica heuteranističkog pokreta,
a zatim – kad on bude počeo da se formira,
i da narasta – i u tom pokretu, biti tretirani
drugačije nego naredne verzije zbornika
heuteranističkih principa.

Upravo radi umanjivanja
subjektivnosti začetnika heuteranizma,
Osvitni principi nastaju mukotrpno, kroz
radne varijante, da bi, nakon poboljšavanjâ,
bila formirana konačna njihova varijanta.
I pored toga, oni će, u lancu smenjivih
verzija zbornika heuteranističkih principa,
biti tek jedan beočug. Doduše, prvi,
i stoga veoma važan.

Heuteranizam je načelno,
teorijski zaživeo objavljivanjem
prvih rudimenata Osvitnih principa,
u vreme rađanja trećeg milenijuma.
Zacelo će on tako, načelno, postojati
i tokom prvih nekoliko decenija nove epohe.
Nemoguće je u tom periodu znati kad će se teorija,
u obliku filozofije i ideologije, ovaplotiti i u praksi,
kad će heuteranistički pokret početi istinski da živi.
Još manja je mogućnost da se u navedeno vreme
kaže kad će taj pokret kadrovski, i materijalno,
toliko da naraste da će egzistirati u mnogim
državama – naročito u najcivilizovanijim,
najbogatijim i najuticajnim.

Začetnik heuteranizma sugeriše
članovima prvih heuteranističkih zajednica
da (katkad i uz kritiku) uvažavaju odredbe svih,
a najzdušnije da oživotvoruju suštinu prvih sedam
osvitnih principa, sve dok heuteranistički pokret
ne bude u potpunosti zaživeo, dok Magnodeon
ne bude doneo odluku da se formira nova
verzija heuteranističkih principa,
i dok tu verziju ne bude
verifikovao.

28. DVE NAJVEĆE SNAGE HEUTERANISTA

Prva se može nazvati spoljašnjom,
i leži u činjenici da će se najsavesnija,
najdalekovidija, najodgovornija grupacija
boriti za poboljšavanje što većeg broja ljudi,
uverena da će samo čovečanstvo koje bude bilo
mnogo kvalitetnije od pretheuteranističkog
i vanheuteranističkog, moći da sebi,
i svem ostalom živom svetu na planeti,
obezbedi valjanu i vrlo dugu budućnost.

Konglomeracija čije je postojanje,
i delovanje, zasnovano na tako bitnom
spoljašnjem fundamentu mora da bude
prožeta velikom snagom, koherencijom,
i željom da ostvari ciljeve koje je
pred sebe postavila.

Druga najveća snaga
pripadnikâ heuteranističkog pokreta
može se nazvati unutrašnjom,
i leži u činjenici koja će ovde biti
formulisana iskazom:

Osetan društveni uticaj
u stanju su da ispoljavaju individualni
i kolektivni subjekti koji poseduju
političku, ekonomsku, militarnu,
scijentističku, artistsčku,
popularističku ili etičku moć.

Oni što imaju vlast redovno nastoje
da potčine prvih šest moći.

Sedmu moć nikakva vlast
ne može potčiniti.

Upravo ta moć, etička,
treba da bude jezgro snage
na koju će se u svom delovanju
oslanjati heuteranisti. Naročito
u prvom, osvitnom periodu, u kome će
jedan od njihovih glavnih zadataka biti
formiranje heuteranističkih zajednica,
radi delovanja u svim domenima
pogodnim za ostvarivanje
heuteranističkih ciljeva.

Etička moć, moralni pritisak
na sve relevantne društvene faktore
na koje bude trebalo da se utiče,
heuteranistima, te njihovim saborcima
koji, privremeno ili trajno, ne budu bili
verifikovani članovi heuteranističkih zajednica,
treba da bude glavno oružje kako u sredinama
u kojima ne budu posedovali vlast,
tako i u sredinama u kojima budu bili,
sami, ili u koaliciji sa srodnim
grupacijama, na vlasti.

Da bi bili u stanju
etičku moć, kao najveću svoju
unutrašnju snagu, da upotrebljavaju,
heuteranisti će, razume se, morati
da je poseduju. Svi će je posedovati,
ali će ona u najvećoj meri prožimati
gorveduane, heuteranističke posvećenike,
fanatike u najpozitivnijem smislu te reči,
koji će, kao profesionalni, poluprofesionalni
i neprofesionalni oficiri, činiti kompaktno,
vrlo čvrsto, nerazrušivo jezgro
heuteranističkog pokreta.

29. NAJVEĆE POTEŠKOĆE PRED HEUTERANISTIMA

Dilema oličena u opoziciji
elitistički pokret – masovni pokret
mora da bude razrešena, bar u periodu
formiranja prvih heuteranističkih zajednica,
u korist elitističke strukture pokreta.

Jer su glavni ciljevi heuteranista:
poboljšavanje čoveka i spasavanje sveta,
tako uopšteni, visoki, grandiozni, megalomanski,
naizgled (a možda i faktički) neostvarivi,
sa stanovišta lične koristi svakako neisplativi,
da će motivaciju i snagu za njihovo uporno,
energično, samopregorno ostvarivanje
imati samo ljudi izuzetnog kova,
posvećenici, pozitivni fanatici,
neuporedivo kvalitetniji
od prosečnih ljudi.

Začetnici, očevi,
prvi heroji heuteranizma
širiće istinu da je epoha ljudskog roda
uokvirena prvim vekovima trećeg milenijuma
prvenstveno epoha čovekovog samopožrtvovanja.
Vrhunski heuteranisti će morati da ponavljaju:
“Ne bude li najkvalitetniji, a potom i ostali,
većinski deo čovečanstva drastično umanjio
najgore svoje osobine: iracionalnost, subjektivnost,
egoizam, pohlepu, kratkovidost, neodgovornost,
ne bude li ubrzo postao mnogo, mnogo
racionalniji, dalekovidiji, odgovorniji,
on, čovek, neće moći da računa
na dugu svoju budućnost.”

Ova epoha treba da se
smatra epohom samopožrtvovanja
svake nacije, i celog ljudskog roda,
zbog toga što mi, i nekoliko generacija
naših potomaka, moramo relativno hitno
da ispravimo kardinalne greške, koje je,
na kraju drugog milenijuma hrišćanske ere,
počinilo nekoliko generacija naših predaka,
a koje su na početku trećeg milenijuma
toliko narasle da čovečanstvu prete
kataklizmičnim ishodom.

Sve Grešnikove greške
sagledavaju se u svih trideset
poglavlja ove knjige, u svih trideset
osvitnih heuteranističkih principa,
a ovde se, u uvodnom poglavlju,
pre ulaska u razmatranje konkretnog,
što hitnijeg i što efikasnijeg rešavanja
sudbonosnih svetskih problema, ovlašno,
nesistematski osvetljavaju i ti problemi,
i ljudske jedinice, udružene u bitne,
manje i veće zajednice, koje će,
valja verovati, biti u stanju
da čovečanstvo izvedu
iz ćorsokaka.

Heuteranistički pokret će,
kao i svaka relevantna snaga
koja društvene događaje i procese
pokreće, i preokreće, delovati
prevashodno teorijski, kroz
svoju filozofiju i ideologiju,
ali i praktički, kroz
svestranu akciju.

Skeptici kažu da čovečanstvo
ni na početku trećeg milenijuma
nije, na svoju nesreću, doraslo rešavanju
krucijalnih, sudbonosnih svetskih problema.
Da su ljudi u stanju da globalne probleme rešavaju,
oni ne bi – govore, i govoriće, sumnjičavci – ni dopustili
da ti problemi narastu do razmera do kojih su narasli.
Prema tome – dodaju pesimisti – heuteranisti treba
da deluju prvenstveno, ili čak isključivo, teorijski,
profetski, edukativno. Treba da ljudski rod
opominju, da mu ukazuju na najveće probleme,
pokatkad i na mogućnosti njihovog rešavanja;
a od najuticajnijih ljudi i naroda na planeti
zavisiće hoće li život na njoj i dalje
postojati, ili će se postepeno, ili
vrlo naglo (u slučaju svetskog
nuklearnog rata), ugasiti.

Ali – odgovaraju, i odgovaraće,
optimizmom prožeti praktičari – ako budu
delovali samo na nivou teorije, heuteranisti
neće uspeti da izvrše proklamovanu misiju.
Jedna od važnih delatnosti manjih i većih
heuteranističkih zajednica svakako treba da bude
i politička delatnost, u obliku stranačkih aktivnosti
u lokalnom, regionalnom i državnom miljeu.
Pokret će aktivan biti i u međunarodnoj politici.
Njegova teorijska, milenaristička, eternistička,
prema opštečovečanskim problemima usmerena,
filozofski i ideološki oblikovana misija uvek će,
načelno, da bude iznad političke delatnosti,
ali će na nižim nivoima društvenog života
mnogim heuteranistima aktuelnije,
zanimljivije i privlačnije biti
konkretne aktivnosti.

Tvorac heuteranizma
smatra se dužnim da rezonuje
u skladu sa stavovima optimista.
Međutim, razmišljanja o ljudskoj istoriji,
i o čovekovim mentalnim osobinama,
o njegovom nesavršenom, čak faličnom umu,
emocionalnom sklopu i karakteru,
pisca prvog ustava heuteranističkog pokreta,
zvanog “Osvitni principi heuteranizma”,
guraju prema sumornom realizmu,
onom koji je prožet skepticizmom,
u znatnoj meri čak i surovim,
tamnim pesimizmom.

Stoga se prvi heuteranist
povremeno pita – iako je sebi naložio
da bude optimist, čak i hotimičan utopist –
da li će knjiga “Osvitni principi heuteranizma”
biti ne samo početak nego i završetak
heuteranističkog pokreta. Njegov
jedini simbol, okvir i sadržaj.
Odgovor koji se začetniku nameće
znatno češće je, nažalost,
potvrđan nego odrećan.

Ali skepticizam nikad nije tako
podsticajan i produktivan kao razlozan,
na valjanim argumentima zasnovan optimizam.
Pesimizam je još gori: neproduktivan,
a neretko i sasvim destruktivan.
Zato će u stavovima autora prve verzije
heuteranistićkih ideja vodilja najviše biti
(na utopiji zasnovanog) optimizma,
manje će u njima biti skepticizma,
a najmanje pesimizma.

U povratku na konkretna
razmatranja, valja naglasiti da će srž
heuteranističkog pokreta biti elitistička
(u pozitivnom smislu dotične reči).
Jezgro pokreta će, dakle, biti sačinjeno
od ljudski najrespektabilnijih,
u svakom pogledu najboljih, najčvršćih,
najfanatičnijih posvećenika, gorveduana,
a veliku većinu osnovne, životne supstance
heuteranističkih zajednica na svim nivoima
na kojima one budu postojale i delovale,
činiće poštovanja dostojni pojedinci,
verifikovani heuteranisti.

Oni neće biti dužni
da budu do krajnjih granica
vlastitih mogućnosti posvećeni
ostvarivanju heuteranističkih ciljeva,
niti će biti izloženi onakvim iskušenjima
s kakvim će, u nekim okolnostima,
morati da se nose gorveduani.
Obični heuteranisti će biti dužni
da dobro poznaju, i najvećim delom
prihvataju, sve heuteranističke principe
(uz poneku unutrašnju rezervu, koja neće biti
ispoljena u konkretnom destruktivnom delovanju),
i da na zadovoljavajući način obavljaju zadatke
koji im budu – s njihovom saglasnošću,
pokatkad i na njihov predlog – dodeljivani,
ali u velikim, izazovnim, neoportunim
poduhvatima učestvovali samo oni
koji budu osećali potrebu,
i potvrđivali svoju sposobnost,
da se podvrgavaju i takvim
iskkušenjima.

Skeptici koji govore,
i oni koji će ubuduće govoriti,
da će heuteranistima dovoljno biti da deluju
prvenstveno, ili čak isključivo, teorijski,
na nivou specifične filozofije i ideologije,
da ne treba da se spuštaju na nivo konkretne
svestrane, prevashodno političke akcije,
ti skeptici imaju, i imaju, na umu velike,
izazovne, neoportune poduhvate heuteranista,
koji neće konvenirati svim subjektima
i svim slojevima svakog društva,
te će uzrokovati manje ili veće otpore.
Ti otpori će, s druge strane, biti uzročnici
svakojakih, ponekad ponegde i golemih
nevolja poboljšavača čoveka i sveta.
Osnivač heuteranizma vidi,
na početku formiranja prve verzije
venca Najbitnijih ideja vodilja,
tri izvora tih nevolja.

Inertnost, pasivnost, oportunist
velike većine običnih ljudi (koji, opet,
čine veliku većinu svake nacije, i države),
nespremnost, u znatnoj meri čak nesposobnost
tog stanovništva, najrasprostranjenijeg, šarolikog
društvenog sloja, da prihvata nove, pogotovo
velike, neobične, višestruko zahtevačke ideje,
da učestvuje u oživotvoravanju tih ideja,
biće prvi izvor nevolja heuteranista.
U većini respektabilnih zemalja sveta
te nevolje će, zapravo, biti samo poteškoće,
koje će heuteranisti, upornim radom,
relativno lako da savladavaju.
Najpre u filozofsko-ideološkoj,
potom i u praktičkoj ravni.

Nečovečan, krvoločan, zverski
karakter primitivnih, ili čak varvarskih
autoritarnih kreatura, i njihovih kamarila,
u retrogradnim, nekulturnim, necivilizovanim
državama – kojih i na početku trećeg milenijuma
na Šarenoj planeti ima podosta – biće drugi izvor
nevolja heuteranista. Ponajpre onih koji budu
živeli u tim državama, i (ugledajući se na ljude
i život u kulturnim, visokorazvijenim zemljama)
nastojali da varvarske režime što pre eliminišu.
Pripadnici svetskog heuteranističkog pokreta
pružaće svojim saborcima svu podršku
koju budu mogli da im pružaju.

Glavno polje delovanja
svetskog heuteranističkog pokreta biće
najkulturnije, najbogatije, najuticajnije zemlje.
Nažalost, i unutar njihovih granica postoje
retrogradne, antikulturne, antihumane snage,
veoma egocentrične, pohlepne, beskrupulozne
u očuvanju vlastitih, po uže i šire okruženje,
neretko i po ceo svet, štetnih interesa.
Te grupacije – političko-vojno-ekonomske,
plutokratske, specijalizovane banksterske,
i šarolike gangsterske, profilterske – moćne su,
vrlo dobro organizovane, i svakako će biti
treći, grozan izvor nevolja heuteranista.
U borbi protiv tih bezočnih zlotvora
poboljšavači čoveka, spasioci živog sveta,
stalno će među svoje redove pozivati
sve etične, pravdoljubive, neustrašive,
zbog pohlepe sebičnjakâ oštećene,
za zaštitu svih bitnih planetarnih
vrednosti zainteresovane,
poštovanja dostojne ljude.

30. OSVIT NOVE CIVILIZACIJE

Organicistički profilisani
proučavaoci golemih, složenih,
a ipak samosvojnih konglomeracija
govore da se civilizacije, poput živih bića,
rađaju, potom prolaze kroz stadijume
detinjstva, mladosti, zrelosti, starosti,
i na kraju umiru.

Ova analogija je diskutabilna.
Iščezle su samo neke civilizacije,
dok su druge, transformišući se po imperativu
stalno novih okolnosti, opstajale vekovima,
milenijumima, te postoje i danas.

I sama svetska (pretheuteranistička)
civilizacija, sveobuhvatna, kompleksna,
hibridna, promenljiva, a neuništiva – bar
u relacijama postojanja ljudskog roda
na Zemlji – uverljiva je ilustracija tvrdnje
da se golem, složen konglomerat
ne može tretirati kao puki,
pojedinačan organizam.

Heuteranistička civilizacija,
ili, personifikovano, Heuteranija,
proklamovanu misiju moći će da izvrši
samo ako bude sveobuhvatna i neuništiva.

Dakle, planetarna, vitalna, trajna.

Neophodno je da bude takva
ne zbog megalomanije svojih začetnika,
nego stoga što jedino kao planetarna, vitalna,
trajna konglomeracija može da reši
sudbonosne probleme čoveka,
sveta u celosti.

Rađanje Heuteranije, koje je nominalno počelo prvog dana trećeg milenijuma, faktički će trajati, ili je trajalo, nekoliko prvih decenija tog milenijuma. (Važenje futura ili perfekta u ovom izrazu zavisi od vremena zagledavanja čitaoca u strofe Inicijalnog principa.)

Sam pak porođajni, osvitni period heuteranizma zacemento će trajati, ili je trajao (oblik izraza opet zavisi od vremena čitanja Inicijalnog principa), najmanje stotina, a možda i par stotina godina.

Mnogo duže, možda do kraja postojanja čovečanstva, na planeti će paralelno egzistirati dve civilizacije, dva sveta: heuteranistički i vanheuteranistički. Treći pojam, preheuteranistički svet, u percepciji heuteranista nominalno je važio samo do kraja drugog milenijuma. Faktički će skoro celo čovečanstvo biti preheuteranističko, što znači i vanheuteranističko, sve dok ne budu počele aktivno da deluju prve lokalne, regionalne i državne heuteranističke zajednice.

Tvorac heuteranizma ima na umu i traumatičnu misao: Od mnogih okolnosti zavisi odvijanje navedenog planetarnog procesa. Najpre od uspeha u otklanjanju konačne kataklizme.

Taj ukleti faktor,
taj užasan Damoklov mač
nad vlastitom glavom,
svaki čovek, i ceo ljudski rod,
često treba da ima na umu.
Ali, kao što nijedna mentalno
i fizički relativno zdrava osoba
ne priča stalno o smrtonosnoj bolesti,
i o samoj smrti, tako ni među ljudima,
pa ni u Osvitnim principima heuteranizma,
nije nepohodno da se vrlo često govori
o konačnoj kataklizmi. (Inače, mogućnosti
otklanjanja opasnosti od tog prokletstva
pomno će, svestrano biti razmotrene
u sedmom poglavlju, u strofama
Pacifističkog principa.)
Ovde će, još malo, teći lepa priča
o svetloj perspektivi heuteranizma,
bez preteće crne zavese.

Kad bude, na pet, šest ili čak
sedam nivoa: lokalnom, unutar većih
država i regionalnom, zatim na državnom,
kontinentalnom, ponegde i na supkontinentalnom
i interkontinentalnom, najzad i na planeratnom,
zaživeo heuteranistički pokret, zasnovan
na svojoj filozofiji i ideologiji, ovaploćen
u delotvornoj, maksimalno mogućoj,
no postojećim prilikama prilagođenoj akciji,
nova civilizacija će – gledano sa diskutabilnog,
ali jednostavnog, slikovitog, lako shvatljivog
organicističkog stanovišta – iz porođajnog
stadijuma prerasti u stadijum detinjstva.
Taj će stadijum zacementirati
nekoliko stotina godina.

Kad se čovek bude
radikalno, istinski nabolje
promenio, kad bude poboljšao
i svet u kome živi, kojim dominira,
kad bude, takoreći, zauvek otklonio
sve otklonjive kataklizmične opasnosti,
kad budu, dakle, na zadovoljavajući način
rešeni bitni, sudbonosni planetarni problemi,
heuteranistička civilizacija – koja će obuhvatati
najpre manji, potom veći, najzad veliki deo
čovečanstva, koja će, u svakom slučaju,
biti sve jača i sve uticajnija – iz stadijuma
nemirnog, neizvesnog, mukotrpnog
detinjstva će prerasti u stadijum
razbokorene, razvedrene,
optimističke mladosti.

Gledano sa realističkog,
skepticizmom prožetog stanovišta,
ovaj epilog je pod velikim znakom pitanja.
Skeptici su uvereni da će čovečanstvo uskoro
samo sebe – postepeno, možda i naglo – uništiti.
No većina ljudskog roda, samoživa i kratkoviđa,
govore adepti kriticizma, radije se opredeljuje
za samozavaravanje, za nojevsku naivnost,
nego za sumornu, traumatičnu realnost.
Tvorac heuteranizma je, valja priznati,
razapet između ovih dveju orijentacija.
Stoga su odeljci uvodnog poglavlja
Osvitnih principa heuteranizma
sačinjeni i od naivnog, hotimičnom
utopijom prožetog optimizma,
i od budilačkog, otrežnjujućeg,
skepticizmom prožetog
realizma.

II

KULTURNI PRINCIP

Sveobuhvatna, u isti mah
i konkretna definicija jednog od
najbitnijih modusa ljudske egzistencije glasi:
Kultura je konglomerat svih pozitivnih
zbivanja, procesa, promena, tekovina i tvorevina
što već vekovima, zahvaljujući čovekovim
mentalnim i fizičkim aktivnostima,
postoje u prirodi, te u ljudskim
jedinkama i društvima.

Začeci kulture padaju u doba
kad je čovek, nakon perioda
predistorijskog maloumlja i divljaštva,
počeo da živi kao razumno biće.
Kultura je postala matrica sve brojnijih
oblika njegovog delovanja, i promišljanja.
Danas tih aktivnosti ima bezbroj.

Ovde će sve bitno što čini kulturu
biti razmatrano prevashodno kroz njenu
funkciju u poboljšavanju čoveka,
kao spasioca sebe samoga, i sveg
ostalog živog sveta.

2. TRI RAVNI KULTURE

Svaki složen, slojevit fenomen može se sagledavati na nekoliko nivoa. Kulturu ćemo sagledati u tri ravni: ontološkoj, sociološkoj i geopolitičkoj.

Kao ontološka, dakle osnovna, opšta, suštinska kategorija, kultura je konglomerat pozitivnih čovekovih aktivnosti, tekovina i tvorevina u svim okolnostima, u svim oblicima organizovanja ljudskih zajednica.

Kao sociološke kategorije, kulture su konglomerati pozitivnih čovekovih aktivnosti, tekovina i tvorevina u granicama manjih i većih organizovanih, relevantnim istovrsnim svojstvima prožetih ljudskih zajednica, počev od lokalnih, preko regionalnih, do nacionalnih, državnih, međudržavnih i kontinentalnih.

Kao geopolitičke kategorije, kulture su konglomerati pozitivnih čovekovih aktivnosti, tekovina i tvorevina u okvirima manjih, većih i veoma velikih, međusobno slabije ili jače povezanih ljudskih zajednica, civilizacija, koje u svakoj epohi tvore globalnu civilizaciju.

Kultura jedne ljudske
zajednice razlikuje se od kultura
drugih zajednica. Kako od onih koje
pripadaju istoj, tako i od onih koje
pripadaju ma kojoj drugoj civilizaciji.
Razlike potiču iz specifičnosti
svake autentične, izgrađene
ljudske zajednice.

U sociološkoj
i geopolitičkoj piramidi
kulture su, kao i zajednice
koje ih stvaraju, hijerarhijski ustrojene.
Više lokalnih kultura čini regionalnu,
više regionalnih nacionalnu ili državnu,
više nacionalnih ili državnih – ako su,
pored svojih specifičnosti, prožete i bitnim
zajedničkim svojstvima – čine supkontinentalnu,
kontinentalnu ili interkontinentalnu,
da bi na kraju kulture svih nivoa
činile planetarnu, hibridnu
kulturu jedne epohe.

Ako je kultura,
kao ontološka kategorija,
u svakom trenutku ljudske istorije,
na svakom nivou društvenog organizovanja
konglomerat isključivo pozitivnih
rezultata čovekovog delovanja,
nameće se pitanje:
Koji događaji, procesi,
koje promene i tekovine mogu da se,
po neoborivim, ili bar uverljivim
kriterijumima, tretiraju
kao pozitivnosti?

3. TRI KRITERIJUMA U SAGLEDAVANJU KULTURE

Apsolutno pouzdani
kriterijumi za utvrđivanje
pozitivnih, neutralnih i negativnih
rezultata čovekovog delovanja ne postoje.
Aproksimacije su, prilikom određivanja
ove vrste merila, neminovne.

Izvesno je da se u mnoštvu stanovišta
sa kojih valja posmatrati događaje, procese,
promene, tekovine i tvorevine što već vekovima,
zahvaljujući čovekovim aktivnostima,
postoje u prirodi, te u ljudskim jedinkama
i društvima, tri stanovišta izdvajaju
kao najdelotvornija: etičko,
estetsko i utilitarno.

Sa etičkog stanovišta
najpouzdanije se može odrediti
dobro, neutralno i zlo u čoveku,
to jest stepen usklađenosti
postupaka svake ljudske jedinice,
naročito svake ljudske grupacije,
sa kratkoročnim i dugoročnim interesima
užeg, šireg i najšireg okruženja.
A najvažniji interes ljudskog roda,
koji je uvećana, uopštena projekcija
svake ljudske jedinice i grupacije,
jeste – kako je u prvom poglavlju,
u Inicijalnom principu već rečeno
– njegova srećna sadašnjost
i srećna, nedogledno
duga budućnost.

Sa estetskog stanovišta
ljudi najpouzdanije određuju lepotu,
koja, kako reče pesnik, može spasiti svet.
Pod takvom lepotom podrazumeva se
ne samo pregršt estetskih kategorija
što determinišu umetnička dela
– dakle, ne samo lepo u suženoj vizuri,
te skladno, uzvišeno, originalno, duboko,
izražajno, privlačno, ljupko, duhovito
i druge estetske kategorije
– nego se pod lepotom
u širem poimanju podrazumeva
i lepota sveukupnog življenja,
lepota kao amajlija bez koje bi
čovekova egzistencija bila
teža no što jeste.

Sa utilitarnog stanovišta
najpouzdanije se može odrediti
šta je u postupcima ljudi korisno
za njihovo uže, šire i najšire okruženje,
u sadašnjosti i budućnosti.
Utilitarno stanovište je blisko etičkom,
ali među njima postoje i razlike.
Na primer, čovečanstvo bi imalo
velike vajde ako bi energično bili elminisani
svi zlotvori koji štete nanose i ljudima i prirodi,
počev od maloumnih nečovečnih kriminalaca
do beskarakternih, pokvarenih političara
i beskrupuloznih, pohlepkih profitera.
No etičke norme institucijama nalažu
legalističku obzirnost prema svim
ljudima, pa i prema onima
koji se često ponašaju
kao neljudi.

4. KULTURA I CIVILIZACIJA

Za razliku od kulture,
koju, u ontološkoj ravni,
po raznim kriterijumima, prvenstveno
po etičkim, estetskim i utilitarnim,
sačinjavaju isključivo pozitivni
rezultati čovekovog delovanja,
civilizacija je konglomerat pozitivnih,
neutralnih i negativnih zbivanja,
procesa, promena, tekovina i tvorevina
što već vekovima, zahvaljujući čovekovim
mentalnim i fizičkim aktivnostima,
postoje u prirodi, te u ljudskim
jedinkama i društvima.

Vizuelno se civilizacija
u ontološkoj shemi može predstaviti
kao trobojni krug, sa belim jezgrom u središtu.
Ono simbolizuje kulturu. Sivi prsten oko jezgra
jeste perikultura, a crni prsten oko sivog
jeste antikultura.

Neki autori pojas između
kulture i antikulture nazivaju
nekulturom. No budući da se
u glavama mnogih laika, a i kulturologa,
nekultura izjednačava sa antikulturom,
zbivanja, procesi, promene i tekovine koje se,
gledano sa raznih stanovišta, prvenstveno
sa etičkog, estetskog i utilitarnog,
ne mogu smatrati ni pozitivnim
ni negativnim, najbolje je
nazivati perikulturom.

Neki pak autori smatraju
da na vagi merodavnih kriterijuma
postoje samo pozitivni i negativni fenomeni,
da postoje samo kultura i antikultura.
Ovaj rezon nije sasvim pogrešan.
No uz takvu, uprošćenu optiku previđaju se
fenomeni koji su, gledano sa raznih
stanovišta, neutralni.

Nije sasvim pogrešan
ni rezon prema kome se kulturnim
smatraju ne samo pozitivne nego i neutralne
posledice čovekovog delovanja.
I u tom slučaju civilizaciju,
u ontološkom značenju reči,
čine samo kultura i antikultura.
No spajanjem pozitivnih i neutralnih
fenomena dezavuiše se nijansa koja znatno
doprinosi osvetljavanju strukture civilizacije
kao konglomerata apsolutno svih
događaja, procesa, promena i tekovina
što, zahvaljujući ljudima,
postoje u svetu.

Čovek, kao kulturno
i civilizacijsko biće, danas ne uspeva
da pozitivnostima eliminiše negativnosti
koje je prouzrokovao. Čak ni one vrlo kobne
(recimo, ekološke, populacijske i militarne),
koje čovečanstvo guraju u katastrofu.
Stoga se, nažalost, mora reći:
Nedovoljno kvalitetna kultura
u većini organizovanih zajednica
druga je velika sramota
ljudskog roda!

Kulturu i civilizaciju,
u ontološko-sociološko-geopolitičkom
njihovom totalitetu, a to znači u njihovoj
opštosti i konkretnosti, u teoriji i praksi,
čine isti elementi društvene stvarnosti.

Najrelevantniji među njima su:
filozofija, etika, sve humanističke
i prirodno-matematičke naučne discipline,
sve grane umetnosti, sve vrste duhovnog,
duševnog i fizičkog komuniciranja,
svi vidovi ideologije, svi oblici religije.
Relevantni činioci kulture i civilizacije su
i politika, pravo, pravda, ekonomija, ekologija,
tehnologija, kao i drugi sistemi čovekovih
specifičnih znanja, ideja i delovanja.
Relevantni činioci su i društva, države,
brojne nacije i rase, elite i mase,
sa svim rezultatima svojih
svrhovitih aktivnosti.

Sve što čini civilizaciju
u ontološkom, odnosno civilizacije
u geopolitičkom smislu reči, sadrži
manje ili više belog, sivog i crnog, to jest
manje ili više kulture, perikulture i antikulture.
Nijedan fenomen čovekove stvarnosti nije
apsolutno pozitivan, nijedan, dakle, nije
isključivo kulturni. U svakome ima
bar malo onoga što pripada perikulturnoj
i antikulturnoj kategoriji civilizacije.
Razvrstavanje tih fenomena
u tri civilizacijske kategorije
vrši se ne na osnovu svih, nego
na osnovu glavnih obeležja
dotičnih fenomena.

Filozofi, sociolozi, kulturolozi,
antropolozi, geopolitički analitičari,
i mislioci drugih profila, već dugo raspravljaju
o sadržajima i okvirima kulture i civilizacije,
te o međusobnim odnosima tih dveju
fundamentalnih čovekovih tekovina.
U galimatijasu definicija i teorija
ima mnogo ispravnih, ali i
pogrešnih zaključaka.

Jedni civilizaciju,
prilikom posmatranja dvaju
najsveobuhvatnijih društvenih fenomena
u dijahroniji koja se često proteže na vekove,
vide kao etapu u razvoju kulture.

Drugi kao njen vrhunac.

Treći civilizaciju vide kao opadanje,
čak i kao poslednji stadijum kulture.

Četvrti dve suštinske matrice
ljudskog roda tretiraju kao sinonime
i u sinhroniji i u dijahroniji.

Peti smatraju da se te dve matrice
međusobno veoma razlikuju: da, recimo,
duhovne vrednosti spadaju u kulturu,
a materijalne u civilizaciju.

Šesti vele da su ta dva okvirna pojma
međusobno čak u velikoj meri suprotstavljena:
da je kultura sve što nije civilizacija
i, razume se, obratno.

Sedmi tvrde da je kultura fenomen
širi od civilizacije. Osmi tvrde suprotno.

Deveti i deseti takođe su u svojim
istraživanjima ili spekulacijama
došli i do ispravnih
i do pogrešnih zaključaka.

Definicije kulture i civilizacije
prezentirane u ovom odeljku
sveobuhvatne su, transparentne
i, sasvim izvesno, spadaju
među najprikladnija objašnjenja
suštine dvaju pojmova o kojima je reč,
i njihovih međusobnih odnosa.

Ta objašnjenja ukazuju na faličnost
mnogih drugih razmatranja sadržaja, kontura
i međusobnih odnosa kulture i civilizacije.
U svakom slučaju, ono što u dosadašnjim
istraživanjima tih fenomena valja,
može da, kao kroz finalni filter,
prođe kroz ovde predočena
tumačenja.

Filter Drugog osvitnog
principa heuteranizma
propušta rezon prema kome
ljudske skupine poput nacija, država, rasa,
ili grupa nacija, država, rasa
sa zajedničkim svojstvima,
imaju, sa ontološkog stanovišta gledano,
svaka svoju kulturu i civilizaciju, odnosno da,
sa geopolitičkog stanovišta gledano, svaka pripada
nekoj od postojećih kultura i civilizacija.

No civilizacija nije,
ni u ontološkom ni u geopolitičkom
smislu reči, ni etapa u razvoju, ni vrhunac,
niti pad i poslednji stadijum kulture;
jer ona nije ni celovit oblik ni segment kulture.

Naprotiv, kultura je segment civilizacije.

Najdragoceniji od njena tri segmenta.

(Druga dva su, valja ponoviti,
perikultura i antikultura.)

Kad ljudska skupina
poput nacije, države, rase,
ili grupe nacija, država, rasa
sa zajedničkim svojstvima, propada,
ne važi objašnjenje da se njena kultura
transformisala u civilizaciju (bez obzira na to
što kulturno-civilizacijski entiteti obično
propadaju kad se unutar njih antikulturni
i perikulturni fenomeni razbokore
na račun kulturnih). Kvaliteti
civilizacija se menjaju, ali nema
civilizacije bez kulture.

Neki proučavaoci,
koji pomenute ljudske skupine
sa zajedničkim obeležjima posmatraju
sa geopolitičkog stanovišta, te goleme skupine
nazivaju civilizacijama. Drugi ih pak nazivaju
kulturama. Ta dva pojma se, znači,
pokatkad tretiraju kao sinonimi.

Takav tretman prihvatljiv je
samo ako se govori o civilizacijama
u kojima ima veoma mnogo pozitivnih
zbivanja, procesa, promena, tekovina, tvorevina,
manje neutralnih, a veoma malo negativnih.
Jedino u takvim slučajevima se kulture
i civilizacije mogu smatrati
gotovo sinonimima.

U ovakvom poimanju
nije greška ako se i za pojedinca
koji čini dobra dela, koji je pozitivna,
kulturna ličnost, kaže da je
civilizovan čovek.

Tvrdnja nekih autora
da duhovne vrednosti spadaju
u kulturu, a materijalne u civilizaciju,
u heuteranističkom poimanju
dvaju najsveobuhvatnijih fenomena
čovekove stvarnosti, ne prolazi.
Ovde je kriterijum u klasifikovanju
činilaca kulture i civilizacije
pozitivnost, neutralnost i negativnost
tih činilaca, a ne njihova
duhovna ili materijalna
provenijencija.

Teza da su
kultura i civilizacija
dva potpuno različita pojma,
da je kultura sve što nije civilizacija,
i obratno, ne samo što je pogrešna
nego je i smešna.

Pogrešna je,
bar sa stanovišta
koje je ovde eksplicirano,
i teza da je kultura širi fenomen,
sveobuhvatniji pojam od civilizacije.
Kultura može i treba da se tretira,
u ontološkoj ravni, kao fenomen
kudikamo kvalitetniji od civilizacije,
jer to jezgro čini samo ono što je u čoveku,
u njegovim postupcima i tekovinama pozitivno,
ali je civilizacijski krug mnogo širi od jezgra.
I u geopolitičkoj predstavi su kulture
uži pojmovi, jer je svaka, unutar
civilizacije kojoj pripada, samo
jedna od tri komponente.

Složeni fenomeni,
rečeno je, mogu da se sagledavaju
na nekoliko nivoa, u nekoliko ravni.
Svaki takav fenomen može da se,
po istoj logici, objasni putem više definicija:
jedne sveobuhvatne, generalne,
i nekoliko, ili mnogo, parcijalnih.
(Kulturolozi su formulisali čak
par stotina definicija kulture.)
Parcijalne definicije moraju
u valjano postavljenoj teoriji
da se uklapaju u generalnu,
kao što svi zakoni moraju
u valjano uređenoj državi
da se uklapaju
u njen ustav.

Generalna definicija
jednog od najsloženijih
i najbitnijih fenomena
društvene stvarnosti, kulture,
data je u prvoj strofi ovog poglavlja,
a nekoliko parcijalnih definicija
implicitno je inkorporirano
u naredne strofe.

Prva parcijalna definicija
obelodanjena je, zapravo,
već u najavi generalne definicije,
u konstataciji da je kultura jedan
od modusa ljudske egzistencije;
dakle, jedan od načina života.
Neki autori ovu sintagmu
smatraju najrelevantnijom
definicijom kulture.

Ali način života
ne samo što ne može biti
najopštija i najvažnija definicija kulture
nego ta sintagma u istoj funkciji nije
sasvim ispravna ni na nivou parcijalnosti,
budući da se i perikultura i antikultura
ostvaruju kroz neki način života.

Navedena sintagma može da tvori
definiciju na nivou parcijalnosti jedino
ako se ne misli na bilo koji način života,
već samo na onaj što služi na dobrobit
ljudima, i njihovom okruženju.

U tom smislu kultura se
parcijalno definiše i kad se suvislo
govori o elitnoj, ili pak masovnoj kulturi,
o kulturi stanovanja, odevanja, ishrane,
kad se, dakle, govori o bilo kom
pozitivnom aspektu, a ne o
pozitivnom totalitetu
ljudskog življenja.

Parcijalnom definicijom može se
smatrati i mišljenje, uobičajeno među
ljudima površno upućenim u problematiku,
da kulturu čine samo određene
visoke vrednosti; u prvom redu filozofija,
njena grana etika, te umetnost, i nauka
(naročito njene humanističke discipline).
Ove vrednosti jesu, naravno, kultura,
ali u užem smislu reči. Kulturu u širem,
potpunom smislu reči tvore sve,
apsolutno sve pozitivne vrednosti
koje su rezultat čovekog svrhovitog
delovanja na sebe samog
i na svet u kome živi.

Neobično je,
ali ne i nelogično,
što se u gotovo svakoj
ljudskoj pozitivnoj tekovini,
u svakom priznatom oličenju kulture,
pored mnoštva pozitivnosti može uočiti
i ponešto neutralno, pa i negativno.

Umetnost se, na primer,
smatra gotovo stopostotno
pozitivnom ljudskom delatnošću.
No u njoj ima i manje ili više neutralnog,
a u pojedinim umetničkim ostvarenjima
ima čak i podosta negativnog.
(Recimo, u socrealističkim tvorevinama,
koje su glorifikovale levo totalitarno zlo,
bilo je pomnogo ideološkog smeća.
Stoga one ne behu punovredna umetnička
ostvarenja, već nižerazredna sačinjenja.
U umetnosti desnog totalitarizma
bilo je još više smeća.)

Nauka se takođe smatra
prevashodno pozitivnom delatnošću.
No pojedina naučna dostignuća su,
po merodavnim kriterijumima, neutralna,
jer čoveka, čovečanstvo, svet, niti poboljšavaju
niti pogoršavaju. Sve više ima i negativnih,
štaviše, stravičnih plodova nauke.
(Trebalo se samo setiti niza nuklearnih,
hemijsko-bioloških, genetičkih
i drugih monstruoznosti koje su
začete u glavama naučnika,
a razvijene u laboratorijama
i na poligonima.)

U trima relevantnim,
za ogromne množine ljudi
čak najrelevantnijim delatnostima,
to jest kulturno-civilizacijskim tekovinama,
politici, ekonomiji i tehnologiji,
uočljive su, naročito kad se posmatraju
u širem prostoru i dužem vremenu,
pogoleme promene srazmere
pozitivnog, neutralnog i negativnog;
dakle, kulture, perikulture i antikulture.
U trima navedenim delatnostima,
koje često neposredno utiču
kako na svakodnevni život,
tako i na dalekosežne parametre
egzistencije gotovo svih ljudi na planeti,
srazmera pozitivnog, neutralnog
i negativnog uočljivo se menja
od države do države, od epohe do epohe,
zato što na taj međuodnos utiče
bezbroy raznih faktora.

Postoje i fenomeni u kojima je
srazmera triju ovde osvetljenih
komponenti manje-više konstantna.
Ratovanje je, recimo, u načelu uvek
eklatantno antikulturalan segment civilizacije.
Istina je da u oružanim borbama
za slobodu, pravdu, demokratiju,
ima pozitivnog, što znači
da u njima ima tragova kulture;
no ratove najdojmljivije žigošu
međusobna ubijanja ljudi,
te uništavanja svakojakih dobara,
a to su, naravno, veoma
negativna zlodela.

5. KULTURNO-CIVILIZACIJSKI IDENTITET

Priroda je i svet insekata
uredila tako da zacemento ne postoje
dva mrava sačinjena od istog broja
na isti način raspoređenih atoma.
A sa uvećavanjem složenosti živih bića
uvećavaju se i razlike među njima.
Stoga se može tvrditi da na našoj planeti
nikad nisu živela dva ljudska bića
koja su u svemu bila, i kvalitativno
i kvantitativno, istovetna.

Čovek je, znamo,
sa stanovišta mentalnih
svojstava gledano, daleko iznad
svih ostalih živih stvorova.
Ovu distancu uvećava ne samo
činjenica da je Priroda njegov duh,
senzibilitet i karakter učinila kvalitetnijim
od nematerijalne supstance tih stvorova
nego i činjenica da svaki normalan čovek
želi da se bar malo (u nekim slučajevima
i mnogo) razlikuje od onih koji su,
mereno mnogim aršinima,
njegovi srodnici.

Životinje nisu svesne
svog identiteta, pa je logično
da nemaju želju da po bilo čemu
(osim po snazi i veštini u lovu)
nadmašuju druge životinje,
naročito one s kojima se
bore za goli život.

Identitet je, u najširem značenju tog pojma, zbir nesvesno i svesno formiranih (relativno trajnih) obeležja koja svaku individuu, i svaku skupinu međusobno srodnih ljudskih bića, čine drugačijom od drugih individua, i drugih ljudskih skupina.

Ostala živa bića, ona što imaju kakvu-takvu svest, poseduju kržljiv identitet. U njih su želje i sposobnosti da se pojedinačno učine različitim od drugih bića koja spadaju u kategoriju njihovih srodnika, i da se, u okviru skupine, učine različitim od drugih skupina, tako minorne da se i njihov identitet može smatrati samo rudimentom dotičnog pojma.

Činjenica da su jedino ljudske individue i skupine sposobne da na sebe same, te na svoju užu, širu i najširu okolinu deluju promišljeno (pozitivne posledice tog delovanja čine kulturu, a mešavine pozitivnih i negativnih rezultata, odnosno posledica, čine civilizaciju), ta činjenica Gospodaru Zemlje dopušta zaključak da samo on poseduje mogućnost da se – i kao individua, i kao deo skupine srodnika – smatra bićem obeleženim svojstvima koja ga čine jedinstvenim; drugim rečima, koja mu daju sveobuhvatan, upečatljiv, kulturno-civilizacijski identitet.

Kao što su kultura
i civilizacija kompleksni pojmovi,
tako je i kulturno-civilizacijski identitet
zbir većeg, neretko i velikog broja pojmova,
koji se u ovom kontekstu mogu nazvati
specifičnim, parcijalnim identitetima.
Može se uočiti i opisati nekoliko desetina
takvih partikula. No ovde će biti
navedeno, i sažeto razmotreno,
samo sedam najrelevantnijih:
rasno-etnički, jezički, istorijski, religijski,
ideološko-politički, društveno-ekonomski,
i folklorno-tradicijski
identitet.

Najpre se valja upitati:
Koliko u svakoj od ovih
komponenti kulturno-civilizacijskog
identiteta ima kvaliteta koji se, u čovekovo
egzistenciji, i sudbini, mogu smatrati
pozitivnostima, koliko ima sivila,
a koliko crnila?

Ako se zna da je
glavni zadatak heuteranizma,
pogotovo heuteranističke kulture,
poboljšavanje što većeg broja ljudi,
radi spasavanja čovečanstva,
nije teško zaključiti da u identitetu
ljudskih individua i skupina ima, nažalost,
više negativnih nego pozitivnih primesa.
Jest da razlike među ljudima svet čine šarolikijim,
time i zanimljivijim, ali ove razlike su često
uzroci konflikata i u individualnim
i u kolektivnim domenima.

6. RASNO-ETNIČKI IDENTITET

On je u posmatranju
svojstava čoveka kao kulturnog
i civilizacijskog bića polazište zbog toga
što je – delovanjem Slepe Sile, Stihije
ili Prirode – boja kože okvirno obeležje
u razvrstavanju ljudskih jedinki i grupacija.
Istina je da se u poslednje vreme, sve češćim
i sve intenzivnijim migracijama ljudskih skupina,
i njihovim sve dubljim vezama sa skupinama
koje su u mnogo čemu različite,
stvaraju zajednice koje nisu jednobojne,
ali su zasad u nauci o rasama, narodima,
kulturama, pa i civilizacijama,
glavni (doduše, samo nominalni)
reperi: doslovna ili približna
bela, žuta, smeđa, crna
i crvena boja kože.

Obično su rase,
u sociološkoj i geopolitičkoj
ravni, najširi pojmovi, civilizacije su
segmenti navedenih pet bar nominalno
jednobojnih rasa (mada postoje i civilizacije
koje su sačinjene od nekoliko rasa), a kulture su
– bez obzira na to što je kultura uopšte po svom
sadržaju najsveobuhvatniji, u ontološkom
poimanju stvarnosti najširi pojam – u suženim
ravnima, dakle, sociološkoj i geopolitičkoj,
kulture su segmenti civilizacija;
jer svaka civilizacija ima,
pored drugih sastojina,
svoju kulturu.

O današnjim civilizacijama će
u Osvitnim principima heuteranizma
biti više reči u dvadesetom poglavlju,
a ovde se one posmatraju samo kroz
prizmu rasno-etničkog identiteta
ljudskih jedinki i skupina.

Belu rasu čine većinski
stanovnici evropskih zemalja
(uključujući i Rusiju), te većinski stanovnici
Severne i Južne Amerike, Australije i Novog Zelanda.
Čine je, dakle, prevashodno pripadnici anglogermanske,
romanske i slovenske rase. Osnova njihovog identiteta
je ekonomska, kulturna i sveopšta razvijenost.
Zbog te razvijenosti, i blagostanja, život među njima
sanjaju milijarde ljudi koji tavoru u zaostalim,
nerazvijenim, nekulturnim regionima planete.
Njihove migracije uvećavaju blagostanje
razvijenih – naročito profitterskih bitangi,
koje žude za jeftinom radnom snagom
– ali domicilnom stanovništvu (pretežno
primitivni) imigranti često stvaraju
kulturne, etničke, religijske
i druge probleme.

Najteže se, u državama
u kojima su zasad najuticajniji
pripadnici bele rase, tamošnjem
načinu života prilagođavaju pridošlice
koje se od domicilnih grupacija razlikuju
i mentalno, i religijski, i pogledima na život,
a uobručeni su anahroničnim, rigidnim
primitivizmom, koji ne žele
(često nisu ni u stanju)
da promene.

SADRŽAJ PRVOG POGLAVLJA

1. Prvo poglavlje: INICIJALNI PRINCIP	9
2. Živ i neživ bitak univerzuma	10
3. Nastanak i struktura svemira	14
4. Beskonačnost vremena i prostora	18
5. Rasprostranjen pogled na prolaznost	20
6. Smisao postojanja univerzuma i čoveka	22
7. Sreća kao prva okosnica smisla čovekovog života	24
8. Moralno uzvisivanje kao druga okosnica smisla čovekovog života	32
9. Samoživost je najveće čovekovo samoponiženje	33
10. Nejednakosti su najčešći uzroci međuljudskih sukoba	38
11. Materijalne nejednakosti su glavni uzroci međuljudskih sukoba	40
12. Mržnja je najgroznija emocija u međuljudskim odnosima ..	42
13. Zbog fatalnih čovekovih mana, smak sveta je na vidiku!	44
14. Najveće, ali izbrisive sramote čovečanstva	45
15. Mučna, ali ne i sudbonosna dilema	52
16. Dva dobra-i-kobna opšteljudska puta	56
17. Parcijalne katastrofe i konačna kataklizma	58
18. Može li nasmrt bolesno biće ipak ozdraviti?	67
19. Poziv na prekretnicu u našem ponašanju	69
20. Dva osnovna zadatka čovečanstva	72
21. Pesimisti i optimisti	75
22. Realisti i utopisti	76
23. Heuteranija	81
24. Domeni delovanja heuteranista	83
25. Redosled osvitnih principa po kriterijumu relevantnosti	85
26. Struktura i okviri heuteranističkog pokreta	90
27. Objektivno i subjektivno u Osvitnim principima	94
28. Dve najveće snage heuteranista	97
29. Najveće poteškoće pred heuteranistima	99
30. Osvit nove civilizacije	106

